

PREDLOG ZAKONA O FILMSKEM INŠTITUTU REPUBLIKE SLOVENIJE

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

UVOD

Prvi stik slovenskega občinstva s svetom gibljivih slik na domačem ozemlju se je zgodil 24. oktobra 1896 s filmsko predstavo v Mariboru, takoj v naslednjem letu po prvi javni filmski predstavi v Parizu. V davno leto 1905 sega tudi najstarejši ohranjeni film, posnet na Slovenskem: dokumentarni posnetek »Odhod od maše v Ljutomeru« Karola Grossmanna. Že leta 1906 je v prostorih takrat novozgrajenega hotela Union v Ljubljani začel obratovati prvi stalni kinematograf. Po prvi svetovni vojni je število kinematografov postopno naraščalo, tik pred drugo svetovno vojno pa so že bila ustanovljena prva distribucijska podjetja in prvo dobro opremljeno filmsko podjetje Emona film, z opremo za snemanje zvoka, montaže in podnaslavljanje. Leta 1931 posnamejo prvi slovenski celovečerni film »V kraljestvu zlatoroga«, istega leta začne veljati tudi Zakon o ureditvi prometa s filmi, ki uzakoni kvoto, po kateri morajo prikazovalci v svoj program poleg tujih filmov uvrstiti vsaj 15 – odstotkov domačih, tako imenovanih »kulturnih filmov«.

Po drugi svetovni vojni so kinematografijo v Sloveniji poddržavili. Najprej je osrednjo vlogo glede proizvodnje, distribucije in prikazovalske mreže prevzelo Državno filmsko podjetje v Beogradu, nato je v Sloveniji Vlada Ljudske Republike Slovenije ustanovila Vesna film, državno podjetje za razdeljevanje filmov, in Triglav film, državno podjetje za proizvodnjo filmov. Izhajati je začel Obzornik, filmski mesečnik, ki je bil učinkovita delavnica, v pomanjkanju filmskih šol pa domala edina možnost izobraževanja mladih in nadebudnih kadrov. Po Zakonu o filmu iz leta 1956 se je tehnična filmska baza osamosvojila v podjetje Filmservis, ki je nudilo tehnične storitve domačim filmarjem in tujim producentom. Istega leta so filmski delavci ustanovili Viba film, ki je začel kmalu, zlasti pa po likvidaciji Triglav Filma in Filmservisa, prihajati v ospredje kot edina slovenska tehnična filmska baza. Leta 1965 so začeli na Slovenskem nastajati zametki filmske šole, saj so na AGRFT ustanovili Oddelek za filmsko in televizijsko režijo.

Sedemdeseta leta prejšnjega stoletja so prinesla vrsto sprememb na zakonodajnem področju, saj je po Ustavi iz leta 1974 vsaka republika pričela sama regulirati svojo kinematografijo. V Sloveniji je istega leta začel veljati Zakon o filmu, ki je namesto poprejšnjega avtomatizma 20 – odstotkov od prodane kinematografske vstopnice, namenjene spodbujanju domače filmske produkcije, ustanovil republiški fond za napredek kulturne dejavnosti, preko katerega se je zbiral denar za kulturne projekte. Do tedaj so o realizaciji projektov odločali organi upravljanja produkcijskih podjetij, sedaj pa so o filmu začeli odločati delegati v dvodomnem filmskem in programskem svetu. Navedeni zakon je leta 1985 razveljavil Zakon o kulturno – umetniških dejavnostih in o posredovanju kulturnih vrednot, ki je omogočil nastanek neodvisnih produkcijskih hiš. Osemdeseta leta prejšnjega stoletja, ki so sledila, in obdobje takoj po osamosvojitvi Slovenije predstavljajo najbolj črno obdobje v zgodovini slovenske filmske produkcije. Viba film se je začel dušiti v pomanjkanju denarja, v filmsko tehniko se ni vlagalo, zaradi akutnega problema pomanjkanja specifičnih filmskih kadrov je Viba film začel zaostajati za svetovnimi standardi. V tem času se je na Viba filmu nepregledno ravnalo z državnim denarjem, sredstva, odobrena za filmske projekte, pa razdeljevalo neracionalno, v konkretnih primerih tudi do 47 – odstotkov nad proračunsko določeno količino filmskega traku. Leta 1991 je odločanje o programiranju in financiranju nacionalne filmske produkcije, ki je v javnem interesu, prevzelo Ministrstvo za kulturo RS, Viba film pa je bil likvidiran.

OCENA STANJA

Leta 1994 je bil sprejet Zakon o Filmskem skladu Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZFS), na podlagi katerega je bil ustanovljen Filmski sklad RS, ki je določil namen, status, naloge, organe in način financiranja Filmskega sklada RS ter izvajalce kulturnih programov s področja kinematografije. Temeljni namen Filmskega sklada RS je bilo izvajanje nacionalnega kulturnega programa v delu, ki pokriva filmsko proizvodnjo in reproduktivno kinematografijo ter izvajanje filmskih festivalov in podeljevanje nagrad za področje kinematografije. ZFS je zaradi systemske neurejenosti področja javnih skladov v Sloveniji v 22. členu določil, da Filmski sklad RS do sprejetja zakona, ki bo urejal javne sklade na področju kulture, posluje po predpisih, ki veljajo za javne zavode. Leta 2000 je bil sprejet Zakon o javnih skladih (v nadaljevanju: ZJS), ki je celovito uredil položaj javnih skladov v Republiki Sloveniji, pri čemer je zajel tudi kulturne sklade, obenem pa razveljavil določbe ZFS, ki so se nanašale na status Filmskega sklada RS in njegove organe ter del določb o premoženju sklada. Filmski sklad RS je na podlagi sprejema prvega akta o ustanovitvi nadaljeval z delom kot javna ustanova po ZJS, torej kot javni sklad, čigar namen je spodbujanje razvoja in ustvarjalnosti na področju filma in reproduktivne kinematografije, in sicer z dodeljevanjem nagrad, štipendij, drugih nepovratnih sredstev ter oblik spodbud. ZFS je bil leta 2001 spremenjen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Filmskem skladu Republike Slovenije.

Leta 1994 je bil s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film ustanovljen tudi javni zavod Filmski studio Viba film, katerega namen je bilo izvajanje filmskih tehničnih in organizacijskih storitev pri izdelovanju celovečernih in kratkih ter televizijskih filmov in iger vseh zvrsti; organizacijskih, infrastrukturnih in prostorskih storitev producentom ter koproducentom neposredno med realizacijo posameznega filmskega projekta; prodaje in prometa z materiali ter tehničnimi sredstvi, potrebnimi za filmsko produkcijo in uvoza reprodukcijskega materiala ter tehnične opreme za lastne potrebe. Sklep je bil spremenjen oziroma dopolnjen leta 1998, leta 2003 pa je Vlada Republike Slovenije s sklepom uskladila delovanje Filmskega studia Viba film, javnega zavoda, z določbami Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju: ZUJIK) in kot njegovo poslanstvo določila trajno ter nemoteno izvajanje tehnične realizacije slovenskega nacionalnega filmskega programa, ki ga izbira in sofinancira Filmski sklad RS – javni sklad.

Istega leta 1994 je bil v Državni zbor RS podan predlog Zakona o filmski taksi, s katerim so predlagatelji hoteli uvesti obveznost obračunavanja in plačevanja filmske takse za tuje filmske ter televizijske ekipe, ki snemajo na območju Republike Slovenije, predvajanje in posredovanje tujih filmov v kinematografih, televizijskih postajah ter videotekah, založniške video dejavnosti in uvoz tujih filmov ter uvoz in predvajanje tujih filmskih ter televizijskih reklamnih sporočil, ki niso posneta v Republiki Sloveniji. Razlog za uvedbo predlagane filmske takse je bilo dejstvo, da slovenski trg (kot velika večina nacionalnih trgov v Evropi in svetu) ne more v celoti ali večjem delu pokriti financiranja produktivne in reproduktivne kinematografije, kadar gre za kulturne akcije oziroma del nacionalnega programa. Predlog Zakona o filmski taksi ni bil sprejet.

Leta 1996 je Vlada Republike Slovenije ustanovila javni zavod Slovensko kinoteko, in sicer s sklepom o razdelitvi javnega zavoda Slovenski gledališki in filmski muzej na dva javna zavoda: na Slovenski gledališki muzej ter na Slovensko kinoteko. Nastajanje Kinoteke kot avtonomne kulturne ustanove nacionalnega pomena je povezano z delovanjem nekdanje Dvorane Jugoslovanske kinoteke v Ljubljani in nekdanjega Filmskega muzeja pri Društvu slovenskih filmskih delavcev. Dvorana Jugoslovanske kinoteke je z letom 1993 postala sestavni del Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja, ki je kot tak deloval do ustanovitve Slovenske kinoteke leta 1996. Vlada Republike Slovenije je leta 2003 s sklepom uskladila delovanje javnega zavoda Slovenska kinoteka z določbami ZUJIK in uredila njen status, razmerja med ustanoviteljico in Kinoteko ter temeljna vprašanja glede organizacije, dejavnosti in načina financiranja Kinoteke.

RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

- Zakonska nepreglednost in nedoločnost Zakona o Filmskem skladu RS ter njegova nadaljnja uskladitev z Zakonom o javnih skladih.
- Nepregledno in neustrezno delovanje ter poslovanje Filmskega sklada RS v praksi.
- Zagotovitev doslednega spoštovanja načel prava Evropske unije.
- Vzpostavitev tržnih mehanizmov in povečanje sorazmerno nizke stopnje konkurenčnosti v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju.
- Pridobitev dodatnih izvenproračunskih sredstev za spodbujanje produkcije, promocije, distribucije, prikazovanja in mednarodne koprodukcije filmskih oziroma avdiovizualnih del.

1. Zakonska nepreglednost in nedoločnost Zakona o Filmskem skladu RS ter njegova nadaljnja uskladitev z Zakonom o javnih skladih.

ZFS, ki je podlaga za delovanje Filmskega sklada RS, se je s časom izkazal kot pomanjkljiv ter neustrezno zastavljen. Sistemski ZJS je leta 2000 razveljavil precejšen del določb ZFS, in sicer tiste, ki so se nanašale na status in organe Filmskega sklada RS. ZFS danes ne vsebuje določb o razdeljevanju sredstev, prejetih iz državnega proračuna za uresničevanje svojega namena, in prav tako ne izrecnih določb o nadzoru nad delovanjem ter poslovanjem sklada. ZFS tudi ne precizira dveh pomembnih ustavnih kategorij: obsega javnega pooblastila za izvajanje posameznih upravnih funkcij oziroma materialnih dejanj ter pravice do pritožbe. Slednjo namesto zakona določajo Splošni pogoji poslovanja Filmskega sklada RS – javnega sklada, ki urejajo tudi dajanje poroštev in drugih oblik spodbud na področju filmske ustvarjalnosti v Republiki Sloveniji. Filmski sklad RS pa kot javna ustanova v skladu s kogentno določbo 2. člena ZJS ne sme dajati kreditov in poroštev, saj to ni v skladu z namenom ustanavljanja javnih ustanov: za ta namen se ustanovi javni finančni sklad ali mešana oblika javnega finančnega in javnega nepremičninskega sklada. Javna ustanova se lahko ustanovi zgolj kot javni sklad, ki spodbuja razvoj in ustvarjalnost na posameznih področjih z dodeljevanjem nagrad, štipendij, drugih nepovratnih sredstev ter oblik spodbud. Po drugi strani pa vsebuje ZFS določbi o izvedbi filmskega festivala in podeljevanju nagrad, kar je materija, ki sodi v področje urejanja podzakonskih predpisov. Nadalje je namen ZFS vezan na izvajanje določenega dela nacionalnega kulturnega programa, pri čemer izpušča pomen uresničevanja človekovih pravic in svoboščin na filmskem oziroma avdiovizualnem področju. Nacionalni program za kulturo je po svoji naravi in v skladu s prvim odstavkom 10. člena ZUJIK le strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, zato predstavlja zgolj pomembno politično zavezo, ki se lahko udejanja z različnimi instrumenti, ne morejo pa biti pravno zavezujoči zakoni vezani na spreminjajoče se politično - programske strategije. Poslanstvo zakonov je predvsem predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, s skladom, ki zagotavlja in skrbi za razvoj ustvarjalnosti na filmskem oziroma avdiovizualnem področju, pa se v prvi vrsti uresničujeta svoboda izražanja in umetniškega ustvarjanja ter varujejo pravice iz ustvarjalnosti. Zakon je na drugi strani le eno od sredstev, s katerim se lahko uresničujejo programske zaveze.

2. Nepregledno in neustrezno delovanje ter poslovanje Filmskega sklada RS v praksi.

Kot nepregledno in neustrezno se je izkazalo tudi delovanje ter poslovanje Filmskega sklada RS v praksi. V prvi vrsti je potrebno izpostaviti nepregledno porabo javnofinančnih sredstev, kar postavlja pod vprašaj sistem nadzora v pravni osebi Filmskem skladu RS.¹ Tudi kljub dejstvu, da so nekateri slovenski filmi v zadnjih letih dosegli nekaj vidnejših uspehov v tujini, to ne daje zadovoljivih rezultatov, saj je na primer samo v letu 2005 radikalno, za kar 40%, upadel obisk domačih kinematografov. Slovenska celovečerna filma, ki ju ni sofinanciral Filmski sklad RS, sta imela v istem letu v povprečju 16.220 gledalcev, medtem ko so filmi, sofinancirani s strani Filmskega sklada RS,

---

¹ Primeroma: Računsko sodišče RS je 11. 05. 2006 podalo negativno mnenje o poslovanju Filmskega sklada RS v letu 2005, s pripombo, da nepravilnosti in nedoslednosti segajo že nekaj let nazaj.

imeli v povprečju samo 6.183 gledalcev, torej skoraj trikrat manj kot filma, ki sta nastala v produkciji, neodvisni od sklada. Navedeno kaže tudi na neustreznosti v procesu izbire programov za sofinanciranje. Od leta 2000 naprej, z izjemo leta 2004, prav tako upada skupno število sofinanciranih programov Filmskega sklada RS, medtem ko na drugi strani višina sredstev, namenjenih izvedbi programov, z izjemo leta 2003, strmo narašča. Prav tako se iz leta v leto povečuje višina sredstev, namenjenih za promocijo filmov, vendar tovrstna podpora ne prinaša večjih rezultatov pri distribuciji slovenskega filma v tujini. Ugotavlja se, da je avdiovizualni sektor eden od pomembnih ekonomskih sektorjev, vendar ima Slovenija kinematografsko relativno zaprto tržišče, zato je predvsem za trženje filmov potrebno oblikovati drugačna izhodišča.² Tudi stroka s filmskega oziroma avdiovizualnega področja ugotavlja, da imamo v Sloveniji nizek obisk kinematografov, predvsem v primerjavi z ostalo Evropo, da sploh ne tržimo Slovenije in naše filmske infrastrukture kot lokacije za snemanje tujih filmov, da je Filmski sklad RS preozek glede na področja svojega delovanja oziroma premajhen, pri čemer med drugim ne more imeti niti dobrega oddelka za razvoj, kaj šele drugih strokovnih oddelkov.

3. Zagotovitev doslednega spoštovanja načel prava Evropske unije.

Filmski sklad RS je pravna oseba javnega prava - javna ustanova po ZJS, ki v skladu z drugo alinejo 9. člena ZFS pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti tudi iz lastnih prihodkov od trženja s filmsko proizvodnjo, financirano iz javnih sredstev. Samo v letu 2005 so prihodki Filmskega sklada RS od prodaje blaga in storitev znašali 16.880.000,00 SIT. Z vrsto pridobitnih dejavnosti se prav tako ukvarja javni zavod Filmski studio Viba film – nacionalna filmska tehnična baza, tudi pravna oseba javnega prava. Filmski studio Viba film namenja v skladu s sklepom o ustanovitvi prosta tehnično – izvedbena sredstva, prostorske kapacitete in človeške vire potrebam trga. Nadalje nudi tehnične storitve pri izdelovanju filmov, gradbenoscenski servis za izvedbo projektov, infrastrukturne in prostorske usluge producentom ter tehnične storitve v fazi postprodukcije projekta. Vsakršno ukvarjanje pravnih oseb javnega prava s pridobitno dejavnostjo in njihovo nastopanje na trgu lahko kadar koli v prihodnosti postavi pod vprašaj uresničevanje temeljnih načel prava Evropske unije, zlasti načela enakopravnega nastopanja na skupnostnem trgu, obenem pa utegne predstavljati kršitev 87. člena Pogodbe o Evropski skupnosti o prepovedanih državnih pomočeh, saj pravne osebe javnega prava pri tej dejavnosti uporabljajo sredstva, ki so jih brezplačno dobile od države, kar jih postavlja v ugodnejši položaj v primerjavi z njihovimi konkurenti na trgu.³

Poleg enakopravnosti nastopanja na skupnostnem trgu je potrebno zagotavljati načelo enakopravnega obravnavanja subjektov, varstvo kulturne raznolikosti in prepoznavnosti Slovenije v Evropi ter Evrope v Sloveniji, prav tako pa je potrebno vzpostaviti ustrezno stopnjo konkurenčnosti v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju, saj slednja pozitivno vpliva na gospodarsko rast in povečanje števila delovnih mest. To pa so cilji, h katerim meri tudi Evropska unija.

4. Vzpostavitev tržnih mehanizmov in povečanje sorazmerno nizke konkurenčnosti v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju.

Javni zavod Filmski studio Viba film je v prvi vrsti ustanovljen z namenom opravljanja javne službe tehnične realizacije nacionalnega filmskega programa, ki ga sofinancira Filmski sklad RS, in je glede na dejansko stanje skoraj v celoti odvisen od prejetih državnih sredstev, čeprav izpolnjuje vse pogoje za samostojno, konkurenčno in učinkovito nastopanje na trgu. Filmski studio Viba film ima dva snemalna studia z vzporednimi produkcijskimi prostori: večji meri 720 m², manjši 460 m². Njuna zasnova omogoča sočasno snemanje dveh projektov. Ob snemalnih studiih so postavljeni prostori za izdelavo scenografije, garderobe za igralce in statiste, maskerske sobe in ostali produkcijski prostori, potrebni v času snemanja. Tehnična oprema Filmskega studia Viba film obsega snemalno, svetlobno in scensko tehniko ter transportna vozila in energetske stroje; večinoma se uporabljajo sodobne

² Podatki in navedbe iz Letnega poročila Filmskega sklada RS za leto 2005.

³ Podobno ugotavlja tudi študija, nedavno izvedena s strani Media Consulting Group iz Pariza.

kamere in izdelave. Filmski studio Viba film je v letu 2002 posodobil mobilno tonsko tehniko, v letu 2005 pa je bil dograjen sodoben tonski studio za postprodukcijo zvoka do faze končnega oblikovanja zvoka pri filmu. V prostorih filmskega studia so shranjeni garderoba, zgodovinski kostumi in rekviziti, ki segajo v čas vse od povojnih let naprej.⁴

Filmsko oziroma avdiovizualno delo kot kulturna dobrina je kulturni proizvod, ki je namenjen zadovoljevanju človekovih potreb na področju kulture, obenem pa tržni proizvod, ki lahko z lociranjem na trg pripomore k večji konkurenčnosti in gospodarski rasti v državi ter povečanju števila delovnih mest v filmski oziroma avdiovizualni industriji. Ena izmed pomembnih nalog države je opredeliti dobrine, katerih proizvodnja in razdelitev je v javnem interesu ter predvsem s pravno ureditvijo zagotoviti njihovo redno proizvodnjo in dostopnost. Kadar država prepusti proizvodnjo javnih dobrin zasebnemu sektorju, je dolžna pravno urediti in vzpostaviti ustrezen nadzor, tako da tržna merila ne prevladajo nad javnim interesom.⁵ Proizvodnjo dobrin in izvajanje dejavnosti, zlasti tiste, ki je pridobitne narave in se zato bolje udejanja v tržnih pogojih, pa je primerneje prepustiti trgu oziroma tržnim mehanizmom. Najbolj ustrezna statusna oblika za izvajanje tovrstnih dejavnosti so zasebne gospodarske družbe. Enako je predvidel tudi prvi odstavek 137. člena ZUJIK, na podlagi katerega naj se zavodi, ki opravljajo dejavnost, ki se lahko bolje izvaja v obliki pravne osebe zasebnega prava, preoblikujejo v tovrstno statusno obliki, če ustanovitelj tako oceni in če so zagotovljeni kadrovske, prostorske in drugi pogoji za delovanje. Javni zavod Filmski studio Viba film na podlagi opisanih podatkov, narave dejavnosti, ki jo opravlja v skladu s sklepom o ustanovitvi, in prostorskih kapacitet izpolnjuje vse pogoje za statusno preoblikovanje v gospodarsko družbo zasebnega prava. Poleg tega je ugotovljeno, da je eden najsodobnejše opremljenih studiev v tem delu Evrope, kar ga bo zagotovo postavilo v konkurenčno zelo ugoden položaj pri nastopanju na trgu. Del filmske oziroma avdiovizualne produkcije, ki je v nacionalnem interesu, pa je potrebno zagotoviti s primerno obliko javno – zasebnega partnerstva ter določenimi mehanizmi nadzora države.

5. Pridobitev dodatnih izvenproračunskih sredstev za spodbujanje produkcije, promocije, distribucije, prikazovanja in mednarodne koprodukcije filmskih oziroma avdiovizualnih del.

Pridobitev dodatnih izvenproračunskih sredstev za spodbujanje produkcije, promocije, distribucije, prikazovanja in mednarodne koprodukcije filmskih oziroma avdiovizualnih del je uresničitev zaveze iz Nacionalnega programa za kulturo v namene spodbujanja ustvarjalnosti ter razvoja na področju filmske oziroma avdiovizualne kulture in dejavnosti, svobodo izražanja, filmske oziroma avdiovizualne znanosti, raziskovanja in umetnosti, varovati pravice iz ustvarjalnosti ter ohranjati domačo in evropsko kulturno dediščino na filmskem oziroma avdiovizualnem področju.

Kot ugotavlja stroka, imamo v Sloveniji okrnjeno filmsko šolo in zato veliko priučenih in ne vedno dovolj strokovno usposobljenih kadrov. Izda se premalo uporabnih strokovnih knjig s filmskega oziroma avdiovizualnega področja. Domači produkciji je posvečeno premalo pozornosti, Slovenija pa je kot lokacija za snemanje tujih filmov in filmskih koprodukcij slabo promovirana. Neprimerna je raven prepoznavnosti domačega filma v tujini, relativno nerazvito ter nedorečeno je tudi sodelovanje z drugimi domačimi in tujimi osebami iz avdiovizualnega področja, zlasti s televizijami. Dodatna sredstva, pridobljena z uvedbo filmske takse, se zato uvajajo v namene spodbujanja ter uravnoteženega razvoja celotne filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti.

---

⁴ Podatki s spletne strani <http://www.vibafilm.si/slo/produkcija.htm> in Filmskega studia Viba film.

⁵ Tako tudi sklep US: U-I-393/02-21 z dne 21. 04. 2005.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve zakona

CILJI IN NAČELA

S predlogom Zakona o Filmskem inštitutu Republike Slovenije predlagatelj uresničuje naslednja cilja iz Nacionalnega programa za kulturo 2004 – 2007:

- Pridobitev dodatnih izvenproračunskih sredstev za spodbujanje produkcije, promocije, distribucije, prikazovanja in mednarodne koprodukcije filmskih oziroma avdiovizualnih del.
- Statusno preoblikovanje javnega zavoda Filmski studio Viba film iz javnega zavoda v gospodarsko družbo zasebnega prava, katere ustanovitelj in lastnik oziroma edini imetnik poslovnih deležev je Republika Slovenija.

Predlagatelj zakona uresničuje tudi zavezi iz Koalicijske pogodbe o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandat 2004 – 2008:

- Preprečitev slabšanja stanja na področju filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti, zlasti v delu, ki se nanaša na dejavnost, ki jo gmotno podpira Ministrstvo za kulturo, ter izboljšanje razmer na filmskem oziroma avdiovizualnem področju, saj je ugotovljeno, da v zadnjih letih upada gledanost filmov, ki so nastali s pomočjo javnih sredstev Filmskega sklada RS, ter skupno število sofinanciranih programov sklada, medtem ko na drugi strani višina sredstev, namenjenih izvedbi programov, z izjemo leta 2003, strmo narašča. Obisk kinematografov v Sloveniji je v splošnem nizek, med najnižjimi v Evropski uniji, kar kaže na nerazvitost sektorja. Ker se Slovenija ne promovira kot lokacija za snemanje tujih filmov, gredo po zlu gospodarske, tehnološke, socialne, strokovne in fiskalne koristi.
- Povečanje vloge ustanovitelja v osebah javnega prava (v tem primeru javnega sklada za filmsko oziroma avdiovizualno dejavnost). Pravne osebe javnega prava opravljajo javno funkcijo, zato je treba v teh institucijah preprečiti uveljavljanje ozkih, parcialnih interesov in zagotoviti upoštevanje širšega javnega interesa. Ustanovitelj mora imeti odločilno vlogo pri upravljanju, pri čemer je potrebno zagotoviti tudi participacijo izvajalcev in uporabnikov, vendar samo v posvetovalni ter nadzorni vlogi.

Predlagatelj želi nadalje s predlaganim zakonom zagotoviti:

- Večjo preglednost nad zakonitostjo in smotnostjo razdeljevanja ter porabe javnofinančnih sredstev.
- Povečanje konkurenčnih faktorjev za gospodarski razvoj in nova delovna mesta v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju.
- Uskladitev zakona, ki ureja javni sklad za filmsko oziroma avdiovizualno dejavnost (do sedaj Zakon o Filmskem skladu RS) z Zakonom o javnih skladih.
- Poudarek na uresničevanju trajnih in nespremenljivih človekovih pravic ter svoboščin, ki se nanašajo na filmsko oziroma avdiovizualno področje.

POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

Predlog Zakona o Filmskem inštitutu Republike Slovenije celovito ureja ustanovitev, dejavnost, delovanje, organizacijo, financiranje ter nadzor nad inštitutom kot javnim skladom na področju kulture. S tem nadomešča nekatere temeljne določbe ZFS, ki so se nanašale na status in organe sklada in katere je razveljavil ZJS, s čimer predlagani zakon uresničuje tudi načeli preglednosti in določnosti v zakonu. Načelo določnosti v zakonu se uresničuje zlasti z natančno opredelitvijo načina razdeljevanja sredstev inštituta, nadzora nad delovanjem ter poslovanjem inštituta, obsegom javnega pooblastila za izvajanje posameznih dejanj ter pritožbe zoper odločitve v javnopravnih zadevah. Inštitut za namene izvajanja dejavnosti izdaja splošne akte in opravlja druga dejanja, ki jih v skladu z zakonom določi akt o ustanovitvi inštituta, ter vodi in odloča v postopkih o upravičenosti do sredstev

in drugih oblik spodbud. Zoper posamične akte inštituta je v 15. dneh možna pritožba na ministrstvo, pristojno za kulturo. Inštitut teh pooblastil ne more prenesti na gospodarske družbe, ki jih ustanovi.

Predlog zakona zaradi jasnosti v skladu z ZJS izrecno opredeljuje namen delovanja inštituta kot javne ustanove, na podlagi česar inštitut ne sme dajati kreditov in poroštev, niti ne sme poslovati z nepremičninami, ampak sme delovati zgolj v namene spodbujanja razvoja in ustvarjalnosti na filmskem oziroma avdiovizualnem področju z dodeljevanjem nagrad, štipendij, drugih nepovratnih sredstev ter oblik spodbud.

Kot temeljni namen predloga zakona je določeno zagotavljanje in uresničevanje človekovih pravic in svoboščin, kot so ustvarjalnost ter razvoj na področju filmske oziroma avdiovizualne kulture in dejavnosti, svoboda izražanja, filmske oziroma avdiovizualne znanosti, raziskovanja in umetnosti, varstvo pravic iz ustvarjalnosti ter ohranjanje domače in evropske kulturne dediščine na filmskem oziroma avdiovizualnem področju. S tem zakon ni več vezan na uresničevanje spremenljivih političnih strategij iz Nacionalnega programa za kulturo. (P)ostaja zgolj instrument za uresničevanje programskih zavez, njegova vsebina pa od programa osamosvojena.

Zaradi nepreglednega in neustreznega delovanja ter poslovanja Filmskega sklada RS v praksi uvaja predlog zakona spremembe v sistemu nadzora sklada. V 13. in 14. členu predloga zakona so v ta namen opredeljena temeljna načela delovanja in poslovanja inštituta, kot so načelo javnosti poslovanja, spoštovanja in varstva človekovih pravic in svoboščin, enakega obravnavanja, ustvarjalnosti, inovativnosti, kakovosti in profesionalnosti, uporabe novih tehnologij ter varstva konkurence, dokumentiranega projektne dela in vodenja ter spremljanja zunanjih projektov, ekonomičnosti, finančne participacije in preglednosti poslovanja, dodeljevanja ter razporejanja sredstev. Predlog zakona uvaja obvezno notranje revidiranje v skladu z ZJS. Poudarja tudi vlogo ustanovitelja v javnem skladu, zlasti ministra, pristojnega za kulturo, v čigar delokrog spada delovanje inštituta. Minister, pristojen za kulturo, poda predloge Vladi Republike Slovenije za člane nadzornega sveta, pri čemer dva kandidata predlaga neposredno sam, in sicer enega iz vrst javnega zavoda RTV Slovenija, ter na predlog nadzornega sveta imenuje direktorja inštituta. Minister, pristojen za kulturo, ima pomembno vlogo pri izrednem prerazporejanju sredstev inštituta, saj je edini, ki lahko med letom odloči o spremembi načrtovane razporeditve namenskih sredstev zaradi izrednih ali znatno spremenjenih potreb. S tem želi predlagatelj zakona preprečiti uveljavljanje ozkih, parcialnih interesov znotraj inštituta in zagotoviti upoštevanje širšega javnega interesa za dodeljevanje sredstev na filmskem oziroma avdiovizualnem področju. Minister, pristojen za kulturo, poleg ministra za gospodarstvo, nadalje poda obvezno soglasje za ustanovitev gospodarske družbe s strani inštituta. Soglasje ministra se zahteva tudi za vlaganje predlogov za sklep skupščine gospodarskih družb, s katerimi inštitut predlaga povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala družbe ter likvidacijo družbe. Minister, pristojen za kulturo, potrjuje koncesijske pogodbe, ki jih za izvajanje nalog javne službe sklene inštitut s posameznimi pravnimi ali fizičnimi osebami. Tudi nadzor nad delom in poslovanjem inštituta opravlja minister, pristojen za kulturo, nadzor nad smotrnim upravljanjem z namenskim premoženjem pa opravlja Vlada Republike Slovenije v skladu z ministrovimi polletnimi poročili.

V isti namen zagotavljanja preglednosti delovanja opredeljuje predlog zakona tudi obvezno pogodbeno ureditev sodelovanja inštituta z drugimi pravnimi in fizičnimi osebami iz avdiovizualnega področja. Za izvajanje dejavnosti izobraževanja, založništva ter sodelovanja pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov inštitut na podlagi predloga zakona obvezno pogodbeno sodeluje z javnim zavodom Slovenska kinoteka. Pogodbe o sodelovanju inštituta z drugimi pravnimi in fizičnimi osebami iz avdiovizualnega področja mora potrditi nadzorni svet.

Za vzpostavitev konkurenčnih pogojev, ki omogočajo gospodarski razvoj in povečanje števila delovnih mest v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju je predlagatelj zakona predvidel obvezno ustanavljanje gospodarskih družb zasebnega prava za izvajanje dejavnosti, ki so lahko pridobitne, ali tistih dejavnosti inštituta, ki niso v celoti pridobitne, vendar:

- omogočajo večjo specializacijo ter dvig kakovosti in učinkovitosti dela, ali

- omogočajo bolj racionalno in stroškovno učinkovito poslovanje, ali
- jih inštitut ne sme izvajati samostojno zaradi statusno - pravnih omejitev, njihovo izvajanje pa pomeni zagotavljanje javnega interesa, za katerega je inštitut ustanovljen.

V drugem odstavku 24. člena predloga zakona je v te namene predviden obvezen postopek statusnega preoblikovanja javnega zavoda Filmski studio Viba film v družbo z omejeno odgovornostjo – Filmski studio Viba film d.o.o., katere osnovna dejavnost je tehnična realizacija in postprodukcija filmskih oziroma avdiovizualnih del. Za namene uresničevanja programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira, lahko inštitut podeli koncesijo posamezni pravni ali fizični osebi za opravljanje javne službe, pri čemer inštitut gospodarskim družbam, ki jih sam ustanovi, podeli koncesijo brez izvedbe javnega razpisa. Javno službo tehnične realizacije in postprodukcije programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira inštitut, zaradi primerne tehnične opremljenosti in dosedanjega pomena javnega zavoda Filmski studio Viba film opravlja na podlagi obvezne zakonske koncesije gospodarska družba Filmski studio Viba film d.o.o.

Za pridobitev dodatnih izvenproračunskih sredstev za spodbujanje produkcije, promocije, distribucije, prikazovanja in mednarodne koprodukcije filmskih oziroma avdiovizualnih del uvaja predlagatelj zakona takso za prikazovanje filmskih oziroma avdiovizualnih del, ki jo zavezanci plačujejo neposredno na poseben račun inštituta v korist njegovega namenskega premoženja. Taksa se plačuje mesečno, v višini 2 odstotkov od zneska, ki ga potrošnik plača za končno uporabo filmskega oziroma avdiovizualnega dela. Končna uporaba filmskega oziroma avdiovizualnega dela je odplačna storitev v obliki kinematografskega ogleda, izposoje nosilca, nakupa posnetega nosilca, ogleda s pomočjo in po poteh sodobnih telekomunikacijskih sredstev ter zagotavljanja filmskih in televizijskih avdiovizualnih vsebin v obliki filmskih ali programskih sklopov s kabelskim, internetnim ali drugim načinom zagotavljanja ogleda. Sredstva, pridobljena iz naslova takse, se stekajo v namensko premoženje inštituta.

3. Ocena finančnih posledic zakona

Predlagatelj zakona ocenjuje, da zakon ne bo imel finančnih posledic in dodatnih stroškov za državni proračun. V primeru preoblikovanja javnega zavoda Filmski studio Viba film v pravno osebo zasebnega prava – družbo z omejeno odgovornostjo gre za preoblikovanje posrednega uporabnika proračuna, ki že ima zagotovljena sredstva v proračunu, taksa za prikazovanje filmskih del pa se plačuje oziroma nakazuje neposredno na poseben račun inštituta, način njenega obračunavanja pa ne vpliva na osnovo za obračun drugih davčnih obveznosti. Predlagatelj pričakuje minimalen, skoraj zanemarljiv, učinek davčne prevalitve s strani zavezancev za plačilo takse, ki pa ga je zaradi same narave nemogoče oceniti vnaprej.

4. Prikaz ureditve v nekaterih evropskih državah in usklajenosti s pravom EU

PRIKAZ UREDITVE FILMSKIH INŠTITUTOV, SKLADOV OZIROMA URADOV

Številne evropske države imajo filmske zakone in (danes bolj ali manj funkcionalne) ureditve, ki segajo še v leta po koncu prve svetovne vojne. Sem spadajo predvsem Italija, Španija, Francija in Nemčija. Francija je gotovo primer tako stare in tradicionalne, kot še zmeraj funkcionalne ureditve filmskega oziroma avdiovizualnega področja. Nedvomno so zakonske ureditve, ki omogočajo delovanje filmskega sektorja v evropskih državah, različne, vse po vrsti pa urejajo dolžnosti države in drugih subjektov (predvsem izdajateljev televizijskih programov) ter programske in finančne možnosti, ki so na voljo filmskim producentom ter zasebnim vlagateljem v filmsko dejavnost.

V evropskih državah poznajo različna poimenovanja za statusno obliko, v kateri se organizira skrb za izvedbo filmskih oziroma avdiovizualnih programov in projektov ter skrb in zagotavljanje različnih segmentov filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti. Povečini gre za statusno obliko sklada, poimenovanja pa so navadno sledeča:

- nacionalni filmski inštitut (Avstrija, Danska, Španija, Velika Britanija, Poljska, Portugalska in Švedska),
- filmski sklad ali fundacija (Norveška, Estonija, Belgija, Češka, Slovaška, Finska, Nizozemska, Francija, Bolgarija, Grčija),
- filmski urad ali svet (Madžarska, Irska, Nemčija).

Poglavitne naloge evropskih državnih inštitucij, ki skrbijo za filmsko dejavnost, so podpora razvoju scenarijev, produkcijskem razvoju in realizaciji filmskih avdiovizualnih del – domačih in koprodukcijskih, njihova promocija in eksploatacija, doma ter v tujini, skrb za razvoj kinematografov ter stroko s tega področja, sodelovanje z javnostjo in sorodnimi inštitucijami ter skrb za filmsko oziroma avdiovizualno kulturno dediščino.

Evropske filmske inštitucije navadno sestavljajo organ nadzora, organ upravljanja in strokovni organ oziroma organi. Poimenovanja se razlikujejo v posameznih ureditvah in so na primer: nadzorni svet, izvršni odbor, svet, upravni odbor, direktor, programska komisija, programski svet, svetovalna komisija ali posamezniki (t.i. konzulenti), ki so namesto komisij odgovorni za izbor programov ter projektov (Danska, Švedska). Ponekod je vloga strokovnega telesa zelo poudarjena, saj poznajo nekatere države celo več strokovnih organov za različna področja: Danska ima posebej svet za igrani film in posebej svet za kratki ter dokumentarni film. Podrobnejša ureditev organov tudi v tujini ni stvar zakonodaje, ampak podzakonskih predpisov.

Inštituti, skladi oziroma uradi se v večini primarno financirajo iz proračunskih sredstev ter drugih virov, ki so v skladu z zakonodajo posamezne države. Med neproračunskimi viri financiranja so ob davčnih olajšavah zelo pomemben dodatni vir takse, ki jih plačujejo različni zavezanci: izdajatelji televizijskih programov, distributerji, kinematografi, videoteke, prodajalci videogramov in drugi. S plačilom takse so v najnižjem odstotku obremenjeni distributerji (navadno od 1% do 2,3%) in videoteke (navadno od 2% do 3%). Obremenitev je višja za izdajatelje televizijskih programov (od 1,5% pa tudi do 10%) in kinematografe (od 1% pa vse do 11%). Osnovo za odtegljaj takse navadno predstavlja letni prihodek zavezanca, medtem ko v Švici plačujejo kinematografi 2 evra od vsake prodane kinematografske vstopnice. Ureditev osnove je nekoliko drugačna pri tistih zavezancih, ki so izdajatelji televizijskih programov: navadno je to letni proračun izdajatelja, višina oglaševalskih prihodkov ali celotni letni prihodek zavezanca. Takse so najpomembnejše sredstvo financiranja inštitutov oziroma skladov v nekaterih skandinavskih državah, saj lahko znašajo tudi do 70% vseh njihovih sredstev (Norveška, Finska); drugje so ti odstotki nižji (Francija: 24%, Nemčija: 21%, Grčija: 10%), vendar prav tako izkazujejo, da je taksa pomemben vir financiranja filmskih inštitutov, skladov oziroma uradov.

V nadaljevanju je podan prikaz ureditev v naslednjih evropskih državah: Avstrija, Danska Velika Britanija, Poljska, Španija, Portugalska in Švedska.

1. AVSTRIJA

Avstrijski Filmski inštitut deluje na podlagi Filmförderungsgesetz Nr. 34/1998, sprejetega leta 1998. Po statusni obliki je nacionalna agencija, ki se ukvarja s podporo produkciji, razširjanju in prodaji avstrijskih filmov, kulturnim, ekonomskim in mednarodnim razsežnostim avstrijske filmske industrije, razvojem novih talentov, mednarodnim opredelitvam avstrijskega filma, predstavitvi avstrijskega filma doma in v tujini, mednarodnim koprodukcijam z avstrijsko udeležbo, sodelovanjem med filmsko in televizijsko industrijo v podporo avstrijskemu filmu ter harmonizacijo in koordinacijo filmskega sofinanciranja med zvezno in deželni ravnimi.

Filmski inštitut sestavljajo nadzorni svet, direktor in programska komisija, financira pa se predvsem iz sredstev zveznega proračuna (približno 90%), nekaj malega tudi iz plačila iz vračil posojil in vračljivih prispevkov ter drugih vplačil, prispevkov in prihodkov. Inštitut sofinancira naslednje vsebine: razvoj scenarijev in projektov, produkcijo avstrijskih filmov in koprodukcij z avstrijsko udeležbo, trženje avstrijskih filmov ter strokovno izobraževanje za filmske poklice. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni, producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. Avstrijski filmski inštitut ni povezan s filmskimi studii, ki so vsi v zasebni lasti.

2. DANSKA

Podlaga za delovanje danskega Filmskega inštituta je Lov nr. 186, sprejet 12.3.1997. Danski filmski inštitut se ukvarja predvsem s podporo razvoju, scenarijem in produkciji, prikazovanjem in distribucijo danskih filmov, razširjanjem vedenja o danskih in tujih filmih, podporo prodaji danskih filmov v tujini ter ohranjanjem filmov, filmske dokumentacije in zbirke filmske ter televizijske literature, zagotavljanjem najrazličnejših filmskih aktivnosti in nenehnega dialoga s filmsko industrijo ter uporabniki, podporo profesionalnemu eksperimentalnemu filmu in razvoju talentov z organiziranjem delavnic ter zagotavljanjem produkcije informativnih filmov tudi za vzgojne namene.

Organi Filmskega inštituta so izvršni odbor, upravni odbor, ki ga vodi direktor, ter dva programska sveta: svet za igrani film ter svet za kratki in dokumentarni film. Inštitut se v večini financira iz sredstev zveznega proračuna (približno 50 mio € letno), 20 % sredstev predstavljajo prispevki televizij (približno 10 mio €), nekaj malega pa tudi plačila iz vračil posojil in vračljivih prispevkov ter drugih vplačil, prispevkov in prihodkov. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni (filmski festivali), producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. Zakon vsebuje izrecno določbo, da Inštitut lahko z javnimi sredstvi podpira neodvisni Danski filmski studio in ostale aktivnosti, povezane z dejavnostjo filmskih studiev. Ker je Danski filmski studio od konca leta 2005 privatiziran, inštitut s studiem ni več v nobeni povezavi.

3. VELIKA BRITANIJA

Zakonska podlaga delovanja britanskega Filmskega inštituta je Royal Charter iz leta 1983. Inštitut je po statusni obliki družba, ki nudi podporo filmski umetnosti in televiziji, promovira njuno uporabo pri zapisovanju sodobnega življenja in navad, vzgojo o filmu in televiziji ter njun vpliv na družbo, razširja britanski film in se ukvarja z razvojem zbirke britanske filmske zgodovine. Inštitut je ustanovljen v dobrodelne namene, njegov patron je Velški princ.

Britanski filmski inštitut sestavlja upravni odbor, ki vodi vso dejavnost inštituta in imenuje direktorja inštituta, lahko pa tudi komisije po svoji potrebi. Inštitut se financira iz sredstev zveznega proračuna po odobritvi v parlamentu, prispevka državne loterije, plačil iz vračil posojil in vračljivih prispevkov ter drugih vplačil, prispevkov in prihodkov. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni (festivali doma in v tujini), producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. Britanski filmski inštitut ni povezan s filmskimi studii, ki so vsi v zasebni lasti.

4. POLJSKA

Podlaga za ustanovitev poljskega Filmskega inštituta je Ustawa o kinematografii, sprejeta 30. 6. 2005. Inštitut se ukvarja z ustvarjanjem pogojev za razvoj poljskih produkcij in koprodukcij, spodbujanjem razvoja poljske filmske ustvarjalnosti, zlasti umetniških filmov, pripravo filmskih projektov, filmskih produkcij in prikazovanjem filmov, podporo dejavnostim, ki omogočajo dostop do filmske dediščine, podporo debitantom in umetniškem razvoju mladih avtorjev, promocija poljske filmske ustvarjalnosti, finančno podporo produkcijam, distribuciji in prikazovanju filmov, razvojem kinematografske infrastrukture ter ohranjanjem filmske dediščine.

Organa poljskega Filmskega inštituta sta nadzorni svet in direktor. Inštitut se financira predvsem iz takse za oglaševanje na televizijah in v kinematografih, kot tudi iz sredstev državnega proračuna,

plačil iz eksploatacije filmov, ki so v lasti inštituta ter drugih vplačil, taks, donacij in prihodkov. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni, Nacionalni filmski arhiv, producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. Poljski inštitut ni povezan s filmskimi studii na Poljskem.

5. ŠPANIJA

Španski Filmski inštitut deluje na podlagi LEY 15/2001, ki je bil sprejet 9. 7. 2001. Inštitut sodi v delokrog ministrstva za šolstvo in kulturo. Njegove naloge so nadzor in širitev kinematografskega področja, varovanje filmskih kopij in filmske dediščine, zagotavljanje produkcije španskega filma in koprodukcij, zlasti dokumentarnih, kratkih in animiranih filmov s poudarkom na umetniških vrednotah ter novih tehnologijah, spodbujanje strokovnega izobraževanja filmskih delavcev, nadzor finančnega delovanja kinematografov, koordinacija med filmskimi in televizijskimi producenti, razširjanje španskih filmov doma in v tujini ter zagotavljanje in nadzor nad prikazovanjem španskega filma.

Organi španskega Filmskega inštituta so nadzorni svet, uprava in programska komisija. Organi v zakonu niso opredeljeni, določa jih akt o ustanovitvi, t.i. Real Decreto 7/1997. Inštitut sodeluje s špansko kinoteko, upravno in finančno pa ni neposredno povezan s filmskimi studii. Ti so v zasebni lasti.

6. PORTUGALSKA

Decreto-Lei n. 408, sprejet 21. 12. 1998 je zakonska osnova za delovanje portugalskega Filmskega inštituta. Ta krepi in razvija kinematografijo ter avdiovizualno dejavnost, spodbuja kakovost in raznolikost na tem področju, ustvarja pogoje za prikazovanje domačih in tujih filmskih oziroma avdiovizualnih del, sooblikuje filmsko oziroma avdiovizualno politiko ter koordinira njeno izvajanje, nudi podporo filmski oziroma avdiovizualni produkciji, promociji, modernizaciji in internacionalizaciji filmske industrije, koordinira dejavnost javnega in zasebnega sektorja ter skrbi za širitev domačega in tujega filmskega oziroma avdiovizualnega trga.

Inštitut sestavljata odbor direktorjev in svetovalni svet. Financira se pretežno iz sredstev državnega proračuna. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni, Nacionalni filmski arhiv, producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. Portugalski inštitut ni povezan s filmskimi studii na Portugalskem.

7. ŠVEDSKA

Zakonska osnova za delovanje švedskega Filmskega inštituta je Filmavtalet iz leta 1963, ki pa ni zakon, ampak je sporazum med filmsko branžo in državo, ki se vsake toliko let, po potrebi, obnavlja in prilagaja spremembam, ki so medtem nastale. Pred vsakokratnimi novimi pogajaji se izvede raziskava, s katero se ugotovijo pomanjkljivosti v dotedanjem poslovanju sklada, ki se jih z novim dogovorom skuša odpraviti. Inštitut ustvarja pogoje za sofinanciranje filmske produkcije v okviru razvoja švedskih filmskih produkcij in koprodukcij, promovira švedsko filmsko ustvarjalnost, nudi finančno podporo produkcijam, distribuciji in prikazovanju filmov, razvoju kinematografske infrastrukture ter ohranjanju filmske dediščine, promovira švedsko kinematografijo in filmsko kulturno dediščino.

Švedski Filmski inštitut sestavlja nadzorni svet, ki imenuje člane upravnega odbora, ter programska komisija. Inštitut se je na začetku financiral predvsem iz taks na filmske vstopnice, sedaj pa se čedalje bolj financira iz sredstev DVD trga, državnega proračuna in iz prispevkov televizij, taks, donacij ter drugih prihodkov. Promocijo filma izvajajo inštitut na državni in meddržavni ravni, Nacionalni filmski arhiv, Švedski svet za promocijo, producent, distributer in kinematograf na lokalni ravni. V okviru inštituta deluje tudi Švedska kinoteka. Švedski inštitut je lastnik filmskega studia, ki ga daje v komercialni najem producentom.

PRIKAZ USKLAJENOSTI S PRAVOM EU

Evropska unija v skladu s 151. členom Pogodbe o Evropski skupnosti spodbuja sodelovanje med državami članicami na kulturnem področju ter prizadevanja za ohranjanje kulturne dediščine in raznolikosti. Konkretno določanje in izvajanje kulturne politike je v izključni pristojnosti posameznih držav članic. Zaradi tega razloga predlog Zakona o Filmskem inštitutu RS ne posega na področja urejanja prava Evropske unije. Predlog pa sledi načelom in usmeritvam prava Evropske unije, zlasti načelu enakopravnega obravnavanja subjektov, povečanju konkurenčnosti, enakopravnosti nastopanja na skupnostnem trgu ter zaščiti kulturne raznolikosti.

Zaradi zagotavljanja splošnega načela o enakopravnem obravnavanju subjektov predlog zakona v 3. členu izrecno izenačuje filmska oziroma avdiovizualna dela domačih ustvarjalcev s tovrstnimi deli tujih ustvarjalcev, za katera je Republika Slovenija dolžna poskrbeti na podlagi obveznosti iz mednarodnih pogodb, tudi Konvencije Sveta Evrope o filmski koprodukciji. Statusno preoblikovanje javnega zavoda Viba film v pravno osebo zasebnega prava – družbo z omejeno odgovornostjo in ustanavljanje gospodarskih družb zasebnega prava s strani inštituta bo pozitivno prispevalo h gospodarski rasti, povečalo konkurenčnost in odprlo možnosti za nova delovna mesta v filmski oziroma avdiovizualni industriji. Za opravljanje pridobitnih dejavnosti so namreč bolj primerne zasebnopravne statusne oblike in njihov prenos v sfero zasebnega prava, saj ima to izoblikovano ustrezne institute ter mehanizme za nastopanje na trgu. S takšnim prenosom se je tudi moč izogniti morebitnim kršitvam 87. člena Pogodbe o Evropski skupnosti o prepovedanih državnih pomočeh, saj utegne nastopanje pravnih oseb javnega prava na trgu pomeniti kršitev te določbe, ker pri tej dejavnosti uporabljajo sredstva, ki so jih brezplačno dobili od države, kar jih postavlja v ugodnejši položaj v primerjavi z njihovimi konkurenti na trgu.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Vlada RS mora v roku 30 dni po uveljavitvi zakona izdati sklep iz prvega odstavka 7. člena predloga zakona, ki vsebuje akt o ustanovitvi inštituta z vsemi predpisanimi sestavinami po drugem odstavku 7. člena in Zakonom o javnih skladih. Z dnem vpisa v sodni register preneha obstajati Filmski sklad RS, njegov pravni naslednik pa postane Filmski inštitut RS. Za zaposlene na Filmskem skladu RS bo zato potrebno upoštevati Zakon o delovnih razmerjih in določbe o spremembi delodajalca. Najmanj 30 dni pred prenosom bo potrebno obvestiti delavce oziroma sindikate pri delodajalcu o datumu prenosa, o razlogih za prenos, o pravnih, ekonomskih in socialnih posledicah prenosa za delavce ter o predvidenih ukrepih za delavce. Vlada Republike Slovenije mora najkasneje v roku 30 dni po ustanovitvi inštituta poskrbeti za vse potrebne vpise v sodne in druge registre ter zemljiško knjigo.

Vlada Republike Slovenije mora v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona spremeniti Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana (Ur.l. RS, št. 4/1994, 46/1999 in 67/2003) tako, da prenese ustanoviteljske pravice in obveznosti v Filmskem studiu Viba film, javnem zavodu, na inštitut.

Ministrstvo, pristojno za kulturo, mora najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izdati pravilnik, v katerem določi kriterije in postopek podelitve statusa prikazovalca, ki izključno prikazuje umetniška filmska dela, ter vodenje evidence podeljenih statusov.

Ministrstvo, pristojno za finance, mora najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izdati pravilnik, ki podrobneje uredi način plačevanja in obračunavanja takse po tem predlogu zakona, predpisati obrazce za poročanje in postopek poročanja ter določiti pogoje za elektronsko poročanje v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu.

Predlagatelj ocenjuje, da drugih posledic sprejem zakona ne bo imel

I. BESEDILO ZAKONA O FILMSKEM INŠTITUTU REPUBLIKE SLOVENIJE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet zakona)

Ta zakon ureja ustanovitev, dejavnost, delovanje, organizacijo, financiranje ter nadzor nad Filmskim inštitutom Republike Slovenije kot javnim skladom na področju kulture (v nadaljevanju: inštitut).

2. člen (namen zakona)

Namen tega zakona je zagotavljati in spodbujati ustvarjalnost ter razvoj na področju filmske oziroma avdiovizualne kulture in dejavnosti, svobodo izražanja, filmske oziroma avdiovizualne znanosti, raziskovanja in umetnosti, varovati pravice iz ustvarjalnosti ter ohranjati domačo in evropsko kulturno dediščino na filmskem oziroma avdiovizualnem področju.

3. člen (opredelitev pojmov)

Posamezni izrazi imajo po tem zakonu naslednji pomen:

- filmsko oziroma avdiovizualno delo označuje delo kakršne koli dolžine in na katerem koli nosilcu besede, slike in zvoka, zlasti pa igrana, animirana in dokumentarna dela, ki so v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji ter so namenjena kinematografskem, televizijskem ali drugem prikazovanju. Izraz se nanaša na dela slovenskih ustvarjalcev in v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, na dela tujih ustvarjalcev;
- filmska produkcija vključuje celotno fazo filmske predprodukcije, vključno z razvojem idejne zasnove filma in oblikovanjem filmskega scenarija, celotno fazo realizacije filma in celotno fazo filmske postprodukcije, v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji;
- eksploatacija filma obsega vse dejavnosti, ki se nanašajo na izkoriščanje filmskih oziroma avdiovizualnih del v vseh fazah njihovega ustvarjanja in po njihovi končni stvaritvi, v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji;
- edini družbenik pomeni položaj, v katerem je inštitut imetnik vseh poslovnih deležev v družbi z omejeno odgovornostjo oziroma imetnik vseh korporacijskih pravic v delniški družbi, ki jo ustanovi.

II. USTANOVITEV FILMSKEGA INŠTITUTA REPUBLIKE SLOVENIJE

4. člen (ustanovitev Filmskega inštituta Republike Slovenije)

- (1) Na podlagi tega zakona Republika Slovenija ustanovi Filmski inštitut Republike Slovenije, javni sklad na področju kulture.
- (2) Inštitut se ustanovi z izključnim namenom spodbujanja razvoja in ustvarjalnosti na filmskem oziroma avdiovizualnem področju z dodeljevanjem nepovratnih sredstev in drugih oblik spodbud.
- (3) Ustanoviteljske pravice in obveznosti v inštitutu izvaja Vlada Republike Slovenije.
- (4) Inštitut spada v delovno področje ministrstva, pristojnega za kulturo.

5. člen
(oblika inštituta)

- (1) Inštitut je javna ustanova po določbah zakona, ki ureja javne sklade.
- (2) Inštitut je pravna oseba javnega prava.

6. člen
(ime in sedež inštituta)

- (1) Ime inštituta je: Filmski inštitut Republike Slovenije, javni sklad.
- (2) Skrajšano ime inštituta je: Filmski inštitut (FI).
- (3) V mednarodnem poslovanju inštitut uporablja ime: Slovenian Film Institute (SFI).
- (4) Sedež inštituta je v Ljubljani.

7. člen
(akt o ustanovitvi in splošni pogoji poslovanja)

- (1) Inštitut se ustanovi s sklepom Vlade Republike Slovenije, ki vsebuje akt o ustanovitvi inštituta.
- (2) Akt o ustanovitvi inštituta podrobneje določi način delovanja organov, poslovanje in notranjo organizacijo inštituta, način izvajanja nadzora nad poslovanjem in ločevanjem premoženja ter druga vprašanja, ki omogočajo nemoteno in racionalno delovanje inštituta.
- (3) Splošni pogoji poslovanja morajo določati:
  - merila za določitev načina zagotavljanja smotrnega razpolaganja s sredstvi za financiranje oziroma sofinanciranje programov in projektov ter dajanja drugih oblik spodbud,
  - merila za določitev upravičencev do sredstev,
  - vsebino pravic in obveznosti inštituta in upravičencev na podlagi pogodb, ki jih sklepa inštitut v namene financiranja oziroma sofinanciranja ter dajanja drugih oblik spodbud,
  - merila za izvajanje nadzora nad pogodbenimi in drugimi obveznostmi iz prejšnje alineje tega odstavka,
  - način in postopek prenehanja financiranja oziroma sofinanciranja posameznih programov in projektov ter drugih oblik spodbud,
  - drugo v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi.

III. DEJAVNOST INŠTITUTA

8. člen
(dejavnost inštituta)

- (1) Za uresničevanje namena, določenega v 2. členu tega zakona, izvaja inštitut zlasti naslednje dejavnosti:
  - zagotavlja in vlaga v filmska oziroma avdiovizualna dela, ustvarjalnost ter produkcijo z dajanjem nepovratnih sredstev, štipendij, nagrad in drugih oblik spodbud;
  - skrbi za promocijo in eksploatacijo domačih filmskih oziroma avdiovizualnih del doma in v tujini;
  - zagotavlja strokovnost in učinkovitost na filmskem oziroma avdiovizualnem področju z organiziranimi oblikami izobraževanja in usposabljanja, izdajanjem publikacij in založništvom, letnimi pregledi filmske oziroma avdiovizualne ustvarjalnosti ter sodelovanjem s sorodnimi organizacijami, priznanimi strokovnjaki, celotnim avdiovizualnim sektorjem in zainteresirano javnostjo,

- v skladu s strokovnimi in mednarodnimi pravili ter standardi oblikuje strategijo in smernice za razvoj filmskega oziroma avdiovizualnega sektorja, za varstvo pravic iz ustvarjalnosti ter za uvajanje novih tehnik, tehnologij in infrastrukturnih zmožnosti na tem področju,
- skrbi za tehnično realizacijo in postprodukcijo filmskih oziroma avdiovizualnih del,
- sodeluje pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov.

(2) Podrobnejše izvajanje dejavnosti ali dela dejavnosti inštituta iz prvega odstavka tega člena se opredeli z aktom o ustanovitvi inštituta in posameznimi pogodbami o sodelovanju med inštitutom ter pravnimi in fizičnimi osebami iz prvega in drugega odstavka 9. člena tega zakona.

9. člen **(način izvajanja dejavnosti)**

(1) Inštitut izvaja svoje dejavnosti tako, da dosega namen, za katerega je ustanovljen. Posamezne dejavnosti izvaja v skladu z načeli in pravili Zakona o javnih skladih (Ur.l. RS, št. 22/2000), tega zakona, ustanovitvenega akta ter drugimi predpisi.

(2) Inštitut izvaja posamezne dejavnosti oziroma del posamezne dejavnosti iz prvega odstavka prejšnjega člena samostojno ali v ta namen pogodbeno sodeluje z drugimi pravnimi in fizičnimi osebami iz avdiovizualnega področja.

(3) Za izvajanje dejavnosti izobraževanja, založništva ter sodelovanja pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov inštitut pogodbeno sodeluje z javnim zavodom Slovenska kinoteka, ustanovljenim s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Slovenska kinoteka (Ur.l. RS, št. 117/2003, 29/2004).

(4) Inštitut za namene izvajanja dejavnosti izdaja splošne akte in opravlja druga dejanja, ki jih v skladu z zakonom določi akt o ustanovitvi inštituta, ter vodi in odloča v postopkih o upravičenosti do sredstev in drugih oblik spodbud. Zoper posamične akte inštituta je v 15. dneh možna pritožba na ministrstvo, pristojno za kulturo. Inštitut pooblastil iz tega odstavka ne more prenesti na gospodarske družbe, ki jih ustanovi.

10. člen **(izvajanje storitev filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti)**

(1) Za izvajanje storitev filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti, ki so lahko pridobitne narave, inštitut ustanovi gospodarske družbe zasebnega prava, v katerih ostane edini družbenik.

(2) Inštitut ustanovi gospodarske družbe iz prejšnjega odstavka tega člena v obliki družbe z omejeno odgovornostjo ali delniške družbe ter jih pooblasti za opravljanje storitev v skladu s tem členom. Gospodarske družbe, v katerih je inštitut edini družbenik, ne smejo ustanavljati novih pravnih oseb.

(3) Ustanovitev gospodarske družbe po drugem odstavku tega člena je dopustna tudi za izvajanje tistih dejavnosti inštituta, ki niso v celoti pridobitne, vendar:

- omogočajo večjo specializacijo ter dvig kakovosti in učinkovitosti dela, ali
- omogočajo bolj racionalno in stroškovno učinkovito poslovanje, ali
- jih inštitut ne sme izvajati samostojno zaradi statusno - pravnih omejitev, njihovo izvajanje pa pomeni zagotavljanje javnega interesa, za katerega je inštitut ustanovljen.

(4) Gospodarske družbe, ki jih ustanovi inštitut, opravljajo tiste storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti, s katerimi se zagotavlja namen iz 2. člena tega zakona.

(5) Storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti so zlasti:

- snemanje filma in zvoka,

- nudenje in najem snemalnega prostora, opreme, studiov, scenografije, kostumografije,
- obdelava filmskih in zvočnih posnetkov, filmska montaža, računalniška animacija, izdelava posebnih računalniških učinkov,
- eksploatacija filmskih oziroma avdiovizualnih del,
- eksploatacija pravic intelektualne lastnine,
- izobraževanje in usposabljanje kadrov,
- raziskovalna in razvojna dejavnost na področju umetniških, tehničnih ter tehnoloških storitev filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti,
- druge storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti.

11. člen **(postopek ustanovitve gospodarske družbe)**

(1) Predlog za ustanovitev gospodarske družbe po prejšnjem členu tega zakona poda direktor inštituta. K predlogu, ki ga potrdi nadzorni svet, mora inštitut pridobiti soglasje ministra, pristojnega za kulturo, in soglasje ministra za gospodarstvo. Minister, pristojen za kulturo, in minister za gospodarstvo podata soglasje najkasneje v roku 15 dni od prejema zahteve za izdajo soglasja. Če soglasja nista dana v navedenem roku, se šteje, da ministra ne nasprotujeta predlogu za ustanovitev gospodarske družbe. Direktor začne postopek ustanovitve gospodarske družbe v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 42/2006) najkasneje v roku 15 dni po prejemu soglasja obeh pristojnih ministrov.

(2) Soglasje ministra, pristojnega za kulturo, se po postopku iz prejšnjega odstavka tega člena smiselno zahteva tudi za vlaganje predlogov za sklep skupščine gospodarskih družb, s katerimi inštitut predlaga povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala družbe ter likvidacijo družbe.

(3) Prvi odstavek tega člena se smiselno uporablja tudi v primeru, ko predlog sklepa iz drugega odstavka tega člena poda poslovodstvo posamezne gospodarske družbe.

12. člen **(izvajanje programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira inštitut)**

(1) Za namene uresničevanja programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira, lahko inštitut podeli koncesijo posamezni pravni ali fizični osebi za opravljanje javne službe izvajanja dejavnosti, opredeljene v 8. členu tega zakona. Način izvajanja nalog in nadzor nad izvajanjem nalog javne službe, financiranje ter druga vprašanja, ki se nanašajo na izvrševanje javne službe po tem odstavku, se opredelijo v koncesijski pogodbi, ki jo skleneta inštitut in pravna ali fizična oseba, potrdi pa minister, pristojen za kulturo.

(2) Inštitut opravi postopek podelitve koncesije tako, da sprejme splošni akt (koncesijski akt), v katerem določi zlasti predmet in pogoje opravljanja javne službe. Po opravljenem javnem razpisu inštitut izbere koncesionarja, s katerim sklene koncesijsko pogodbo.

(3) Gospodarskim družbam, ki jih sam ustanovi, podeli inštitut koncesijo brez izvedbe javnega razpisa. Koncesijske pogodbe, sklenjene na podlagi tega odstavka, potrdi minister, pristojen za kulturo.

(4) Dejavnost javne službe po prvem odstavku tega člena se opravlja in vodi ločeno od drugih dejavnosti gospodarske družbe.

(5) Javno službo tehnične realizacije in postprodukcije programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira inštitut, opravlja v skladu s tem členom gospodarska družba Filmski studio Viba film d.o.o..

IV. DELOVANJE IN ORGANIZACIJA INŠTITUTA

13. člen

(javnost poslovanja in notranje revidiranje)

(1) Poslovanje inštituta je javno. Letno poročilo se objavi in predstavi javnosti na način, določen v aktu o ustanovitvi inštituta.

(2) Inštitut v skladu z zakonom organizira notranje revidiranje.

14. člen

(načela delovanja inštituta)

Inštitut deluje zlasti po načelih:

- spoštovanja in varstva človekovih pravic in svoboščin,
- enakega obravnavanja,
- ustvarjalnosti, inovativnosti, kakovosti in profesionalnosti,
- uporabe novih tehnologij in varstva konkurence,
- dokumentiranega projektne delo in vodenja ter spremljanja zunanjih projektov,
- ekonomičnosti, finančne participacije in preglednosti poslovanja, dodeljevanja ter razporejanja sredstev.

15. člen

(organi inštituta)

(1) Organi inštituta so nadzorni svet, enočlanska uprava (direktor) ter strokovni svet.

(2) Nadzorni svet ima sedem članov, ki jih na predlog ministra, pristojnega za kulturo, imenuje Vlada Republike Slovenije. Člani nadzornega sveta prihajajo po eden iz vrst:

- ministrstva, pristojnega za finance,
- ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo,
- filmskih ustvarjalcev,
- filmskih producentov, distributerjev ali prikazovalcev,
- pravnih oziroma fizičnih oseb, s katerimi inštitut pogodbeno sodeluje na podlagi drugega odstavka 9. člena tega zakona.

Dva člana nadzornega sveta imenuje Vlada Republike Slovenije neposredno na predlog ministra, pristojnega za kulturo, pri čemer se upošteva namen, za katerega je inštitut ustanovljen. Eden od dveh članov, ki ju neposredno predlaga minister, pristojen za kulturo, prihaja iz vrst javnega zavoda RTV Slovenija.

(3) Direktorja na predlog nadzornega sveta imenuje minister, pristojen za kulturo.

(4) Strokovni svet inštituta je strokovno - posvetovalno telo direktorja inštituta. Šteje sedem članom, ki lahko prihajajo iz vrst:

- izobraževalnih inštitucij s področja filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti,
- filmskih ustvarjalcev,
- filmskih producentov, distributerjev in prikazovalcev,
- jezikoslovne, literarne in druge umetniške stroke,
- pravne in ekonomske stroke,
- zgodovinske in arhivarske stroke,
- oglaševalske stroke.

Direktor pri izbiri članov strokovnega sveta upošteva načelo enakomerne zastopanosti strok in namen, za katerega je inštitut ustanovljen.

(5) Organe inštituta v skladu s tem zakonom in Zakonom o javnih skladih natančneje opredeli akt o ustanovitvi inštituta. Akt o ustanovitvi uredi tudi vsa vprašanja, ki se nanašajo na organe inštituta in niso urejena z zakonom.

V. SREDSTVA IN FINANCIRANJE INŠTITUTA

16. člen (sredstva)

(1) Inštitut ima premoženje ločeno na premoženje, potrebno za svoje delovanje in namensko premoženje za doseganje namena, za katerega je ustanovljen.

(2) Namensko premoženje inštituta je denar, vrednostni papirji, terjatve in drugo finančno premoženje, ki je primerno za zagotavljanje namena javne ustanove.

(3) Sredstva za delovanje in namenska sredstva so opredeljena v aktu o ustanovitvi in jih v skladu z zakonom zagotavlja ustanovitelj inštituta.

17. člen (pridobivanje in razporejanje sredstev)

(1) Inštitut pridobiva sredstva za svoje delovanje iz sredstev državnega proračuna, lahko pa tudi iz naslednjih virov:

- sponzoriranja,
- donacij in
- drugih virov, v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi.

(2) Sredstva za izvajanje dejavnosti pridobiva inštitut tudi iz:

- naslova filmske takse,
- sponzoriranja,
- donacij,
- dotacij,
- mednarodnih virov in
- drugih virov, v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi.

(3) Sredstva za izvajanje dejavnosti inštitut v skladu s kratkoročnim ter srednjeročnim načrtom dela ter financiranja letno razporedi v načrtu uporabe namenskih sredstev, ki ga potrdi nadzorni svet. Inštitut pri letnem razporejanju sredstev upošteva zlasti namen, za katerega je ustanovljen, naravo dejavnosti iz 8. člena tega zakona ter kulturno umetniško vrednost financiranih oziroma sofinanciranih programov in projektov.

(4) Če inštitut pridobi sredstva za izvajanje svojih dejavnosti iz naslova sponzoriranja, donacij in mednarodnih virov, ki so dana v izrecno določen namen, se ta sredstva ne upoštevajo pri razporejanju sredstev po prejšnjem odstavku tega člena.

(5) Minister, pristojen za kulturo, lahko med letom na predlog nadzornega sveta zaradi izrednih ali znatno spremenjenih potreb spremeni razporeditev sredstev, določeno v letnem načrtu uporabe namenskih sredstev, vendar skupaj ne več kot za 10%.

(6) Presežek prihodkov nad odhodki inštituta se prenaša v namensko premoženje inštituta.

(7) Dobiček, ki ga pri poslovanju ustvarijo gospodarske družbe, v katerih je inštitut edini družbenik, se v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah razporedi na skupščinah teh družb. Kadar se dobiček s

sklepom skupščine določi za izplačilo inštitutu kot edinemu družbeniku, se izplača na račun in v korist namenskega premoženja inštituta.

VI. TAKSA ZA PRIKAZOVANJE FILMSKIH OZIROMA AVDIOVIZUALNIH DEL

18. člen (splošno)

Na podlagi tega zakona se v korist namenskega premoženja inštituta plačuje taksa za prikazovanje filmskih oziroma avdiovizualnih del (v nadaljevanju besedila: taksa).

19. člen (višina takse)

(1) Taksa se obračuna v višini 2 odstotkov od zneska, ki ga potrošnik plača za končno uporabo filmskega oziroma avdiovizualnega dela.

(2) Osnova za obračun takse po prvem odstavku tega člena je seštevek vseh zaračunanih vrednosti končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela v preteklem koledarskem mesecu, zmanjšan za obračunani davek na dodano vrednost.

(3) Taksa se plačuje mesečno (obračunsko obdobje). Taksa se nakaže na poseben račun inštituta najkasneje do 15. dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju.

(4) Taksa se ne evidentira na računu končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela.

(5) Zavezanec je dolžan poslati izvode poročila, ki vsebuje seštevek vseh obračunanih vrednosti taks, ministrstvu, pristojnem za kulturo, ministrstvu, pristojnem za finance, pristojni izpostavi davčne uprave in inštitutu. Izvode poročila je zavezanec dolžan poslati do 5. dne po preteku koledarskega meseca, ki sledi obračunskemu obdobju.

20. člen (opredelitev pojma končna uporaba filmskega oziroma avdiovizualnega dela)

(1) Taksa se v skladu z 19. členom tega zakona plačuje od zneska končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela.

(2) Končna uporaba filmskega oziroma avdiovizualnega dela po tem zakonu pomeni odplačno storitev ogleda filmskega oziroma avdiovizualnega dela, ne glede na državo izvora filmskega oziroma avdiovizualnega dela in ne glede na izvor osebe, ki končno uporabo ponuja (zavezanec za plačilo).

(3) Končna uporaba filmskega oziroma avdiovizualnega dela je odplačna storitev v obliki:

- kinematografskega ogleda,
- izposoje nosilca,
- nakupa posnetega nosilca,
- ogleda s pomočjo in po poteh sodobnih telekomunikacijskih sredstev,
- zagotavljanja filmskih in televizijskih avdiovizualnih vsebin v obliki filmskih ali programskih sklopov s kablenskim, internetnim ali drugim načinom zagotavljanja ogleda.

21. člen (zavezanci za plačilo takse)

(1) Zavezanci za plačilo takse so samostojni podjetniki in gospodarske družbe po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in vsako podjetje v smislu 2. člena Zakona o preprečevanju omejevanja

konkurence (Ur.l. RS, št. 99/2004), ki opravlja odplačne storitve ogleda ali prodaje filmskega oziroma avdiovizualnega dela na način, določen v prejšnjem členu tega zakona.

(2) Zavezanci za plačilo takse so ob izpolnjenih pogojih iz 20. člena tega zakona zlasti kinematografi, videoteke, ponudniki storitev spremljanja sklopa televizijskih programov in ponudniki ogleda filmskih oziroma avdiovizualnih del na zahtevo.

(3) Plačevanja takse so izvzeti kinematografi in drugi prikazovalci, ki izključno prikazujejo umetniška filmska oziroma avdiovizualna dela.

(4) Status prikazovalca **po prejšnjem odstavku tega člena** podeli na zahtevo prikazovalca in po predhodnem mnenju inštituta minister, pristojen za kulturo. Minister, pristojen za kulturo, sprejme tudi pravilnik, v katerem določi kriterije in postopek podelitve statusa prikazovalca po tem členu ter vodenje evidence podeljenih statusov.

22. člen **(postopek in izterjava)**

(1) Glede obračunavanja in plačevanja takse, zamudnih obresti, prisilne izterjave in drugih vprašanj postopka se uporabljajo določbe tega zakona in zakona o davčnem postopku.

(2) Ministrstvo, pristojno za finance, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kulturo, sprejme pravilnik, ki podrobneje uredi način plačevanja in obračunavanja takse po tem zakonu, predpiše obrazce za poročanje in postopek poročanja ter določi pogoje za elektronsko poročanje v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (Ur.l. RS, št. 98/2004, ZEPEP-UPB1).

(3) V primeru neplačila takse neplačani znesek skupaj z zamudnimi obrestmi izterja pristojni davčni organ na predlog ali po uradni dolžnosti.

VII. NADZOR

23. člen **(zunanji organi nadzora)**

(1) Nadzor nad delom in poslovanjem inštituta opravlja minister, pristojen za kulturo.

(2) Nadzor nad smotrnim upravljanjem z namenskim premoženjem inštituta opravlja Vlada Republike Slovenije v skladu s polletnimi poročili ministra, pristojnega za kulturo.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

24. člen **(roki za statusne spremembe)**

(1) Vlada Republike Slovenije izda sklep iz prvega odstavka 7. člena tega zakona v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona. Inštitut na podlagi tega zakona in akta o ustanovitvi z dnem vpisa v sodni register postane univerzalni pravni naslednik Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada, ustanovljenega s Sklepom o ustanovitvi Filmskega sklada Republike Slovenije – javnega sklada (Ur.l. RS, št. 96/2000, 111/2000, 84/2001 in 85/2002), Filmski sklad Republike Slovenije, javni sklad, pa preneha obstajati. Vlada Republike Slovenije najkasneje v roku 30 dni po ustanovitvi inštituta poskrbi za vse potrebne vpise v sodne in druge registre ter zemljiško knjigo.

(2) Vlada v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona spremeni Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana (Ur.l. RS, št. 4/1994, 46/1999 in 67/2003) tako, da prenese ustanoviteljske pravice in obveznosti v javnem zavodu Filmski studio Viba film na inštitut. Inštitut začne najkasneje v roku 30 dni po konstituiranju uprave (direktorja) postopek preoblikovanja javnega zavoda Filmski studio Viba film v družbo z omejeno odgovornostjo – Filmski studio Viba film d.o.o., katere osnovna dejavnost je tehnična realizacija in postprodukcija filmskih oziroma avdiovizualnih del. Z dnem začetka postopka preoblikovanja nepremičninam in opremi javnega zavoda Filmski studio Viba filma, ki so v javni lasti, na podlagi tega zakona preneha status javne kulturne infrastrukture. Nepremičnine in oprema iz prejšnjega stavka se vštejejo v premoženjsko maso za statusno preoblikovanje po tem zakonu. Za postopek preoblikovanja javnega zavoda Filmski studio Viba film v družbo z omejeno odgovornostjo ni potrebno pridobiti soglasij ministrov po prvem odstavku 11. člena tega zakona.

(3) Najkasneje v roku 1 meseca po ustanovitvi Filmskega studia Viba filma d.o.o. začne inštitut postopek podelitve koncesije po petem odstavku 12. člena tega zakona.

(4) Najkasneje v roku 1 meseca po konstituiranju uprave (direktorja) začne inštitut postopek za ustanovitev gospodarske družbe oziroma gospodarskih družb, ki bodo opravljale pridobitne dejavnosti, katere je do prenehanja opravljal Filmski sklad Republike Slovenije, javni sklad.

(5) Inštitut uredi pogodbeno sodelovanje z javnim zavodom Slovenska kinoteka po tretjem odstavku 9. člena tega zakona najkasneje v 2 mesecih po konstituiranju uprave.

(6) Po uveljavitvi tega zakona poda prvi predlog za člana nadzornega sveta po peti alineji drugega odstavka 15. člena javni zavod Slovenska kinoteka.

25. člen **(razveljavitveni določbi)**

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o Filmskem skladu Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 17/1994 in 59/2001), z vsemi pripadajočimi podzakonskimi akti ter internimi in splošnimi akti Filmskega sklada Republike Slovenije.

(2) V besedilu četrtega odstavka 43. člena Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Ur.l. RS, št. 30/2006) se beseda »sklada« nadomesti z besedo »inštituta«.

26. člen **(prehodne določbe)**

(1) Zakon o Filmskem skladu Republike Slovenije se smiselno uporablja do dokončnega vpisa inštituta v sodni register.

(2) Drugi akti iz prejšnjega člena tega zakona se smiselno uporabljajo do sprejetja ustreznih aktov na podlagi tega zakona, v kolikor niso v nasprotju s tem zakonom. Inštitut mora sprejeti splošne pogoje poslovanja najkasneje v 1 mesecu, ostale splošne ter interne akte pa najkasneje v 3 mesecih po konstituiranju uprave (direktorja).

(3) Do sprejetja zakona, ki bo sistemsko uredil podeljevanje koncesij, se za vsa vprašanja, ki se nanašajo na podelitev koncesije smiselno uporablja zakon, ki ureja gospodarske javne službe, razen če ta zakon drugače določa.

(4) Inštitut in gospodarske družbe s koncesijo, podeljeno na podlagi 12. člena tega zakona, po ustanovitvi primarno poskrbijo za realizacijo nedokončanih programov in projektov, financiranih oziroma sofinanciranih s strani Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada.

27. člen
(uveljavitev takse)

(1) Taksa iz 18. člena tega zakona se začne obračunavati za storitve, opravljene v mesecu, ki sledi koledarskemu mesecu, v katerem se inštitut vpiše v sodni register.

28. člen
(roka za sprejem podzakonskih predpisov)

(1) Ministrstvo, pristojno za kulturo, najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izda pravilnik iz četrtega odstavka 21. člena tega zakona.

(2) Ministrstvo, pristojno za finance, najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izda predpise, določene v drugem odstavku 22. člena tega zakona.

29. člen
(končna določba)

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

II. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Prvi člen opredeljuje predmet urejanja predlaganega zakona. Predlog zakona se v celoti nanaša na pravno osebo javnega prava Filmski inštitut Republike Slovenije, javni sklad (v nadaljevanju: inštitut) in določa njegovo ustanovitev, dejavnost, delovanje, organizacijo, financiranje ter nadzorne mehanizme. Inštitut deluje kot javni sklad na področju kulture in je v nadaljevanju zakona opredeljen kot univerzalni pravni naslednik dosedanjega Filmskega sklada RS, javnega sklada, ki je bil ustanovljen na podlagi Zakona o Filmskem skladu RS (v nadaljevanju: ZFS), pri čemer univerzalno pravno nasledstvo pomeni, da se vse pravice, obveznosti, pravni položaji ter celotna dejavnost oziroma skrb za izvajanje celotne dejavnosti dosedanjega Filmskega sklada RS z dnem vpisa inštituta v sodni register oziroma registracije prenašajo na inštitut.

Ker je inštitut opredeljen kot javni sklad, se za vprašanja ustanovitve, sestave in delovanja organov, upravljanja s premoženjem ter druga vprašanja, ki jih ta zakon ne ureja, uporablja sistemski Zakon o javnih skladih (v nadaljevanju: ZJS). V skladu s prvim odstavkom 1. člena ZJS je inštitut pravna oseba javnega prava, ki upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga je Republika Slovenija namenila za zagotavljanje javnega interesa. Inštitut je nadalje izrecno opredeljen kot javni sklad na področju kulture, kar pomeni, da se pri določanju in uresničevanju javnega interesa, za katerega je ustanovljen, uporablja Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju: ZUJIK). Po prvi alineji prvega odstavka 2. člena ZUJIK je javni interes na področju kulture interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalnih ravneh, ki se uresničuje z zagotavljanjem pogojev zanje. Isti člen ZUJIK loči med kulturno in javno kulturno dobrino. Inštitut po predlogu zakona skrbi za primerno, učinkovito in optimalno ustvarjanje ter posredovanje filmskih oziroma avdiovizualnih del. Filmsko oziroma avdiovizualno delo kot kulturna dobrina je kulturni proizvod, ki je namenjen zadovoljevanju človekovih potreb na področju kulture, obenem pa tudi tržni proizvod, ki lahko z lociranjem na trg pripomore k večji konkurenčnosti in gospodarski rasti v državi ter povečanju števila delovnih mest v filmski oziroma avdiovizualni industriji. Filmsko oziroma avdiovizualno delo je hkrati tudi javna kulturna dobrina in jo mora predvsem zaradi zgodovinske danosti, tradicije, razvoja ter stanja slovenske filmske oziroma avdiovizualne industrije v določenem obsegu zagotavljati država v javnem interesu. Inštitut, katerega ustanoviteljica je Republika Slovenija, zato v prvi vrsti zagotavlja podporo posamičnim filmskim oziroma avdiovizualnim projektom in skrbi za izvedbo tistega obsega domačega ter koprodukcijskega filmskega oziroma avdiovizualnega programa, ki z lociranjem na trg ne bi obstal kot tak.

K 2. členu

Namen tega predloga zakona je zagotavljati in spodbujati ustvarjalnost ter razvoj na področju filmske oziroma avdiovizualne kulture in dejavnosti, svobodo izražanja, filmske oziroma avdiovizualne znanosti, raziskovanja in umetnosti, varovati pravice iz ustvarjalnosti ter ohranjati domačo in evropsko kulturno dediščino na filmskem oziroma avdiovizualnem področju.

Inštitut s svojim delovanjem uresničuje predvsem naslednje z Ustavo RS zagotovljene pravice in svoboščine:

- svobodo izražanja, določeno v prvem odstavku 39. člena Ustave RS, po katerem je zagotovljena svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja;
- svobodo znanosti in umetnosti, opredeljeno v 59. členu Ustave RS, po katerem je zagotovljena svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja;
- pravice iz ustvarjalnosti, ki jih zagotavlja 60. člen Ustave RS: varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti;

- dolžnost države in lokalne skupnosti, skrbeti za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, kot to določa drugi odstavek 73. člena Ustave RS.

Svobodo izražanja, znanosti in umetnosti zagotavlja predlog zakona predvsem z zagotavljanjem in vlaganjem v filmsko oziroma avdiovizualno ustvarjalnost ter produkcijo z dajanjem nepovratnih sredstev, stipendij, nagrad in drugih oblik spodbud ter skrbi za izvedbo promocije, eksploatacije in tehnične realizacije filmskih oziroma avdiovizualnih del. Ustanovitveni akt inštituta bo podrobneje določil načine strokovne pomoči in podpore razvoju idejnih zasnov ter projektov in pomoči predvsem mladim, pa tudi že uveljavljenim filmskim ustvarjalcem.

Pravice iz ustvarjalnosti, ki jih sicer varuje Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, dodatno zagotavlja inštitut z dejavnostjo oblikovanja strategij in smernic za razvoj filmskega avdiovizualnega sektorja, za varstvo pravic iz ustvarjalnosti ter za uvajanje novih tehnik, tehnologij in infrastrukturnih zmožnosti na tem področju, kar bo omogočilo manjše število zlorab tovrstnih pravic. V tej smeri gre tudi razvoj evropskega varstva, saj se zaradi hitrega razvoja novih tehnologij pravo ne more vselej takoj odzvati takšnemu razvoju.

Inštitut po izrecni zakonski določbi 8. člena ter tretjega odstavka 9. člena predloga zakona sodeluje pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov, zlasti z javnim zavodom Slovenska kinoteka, lahko pa tudi z drugimi pravnimi in fizičnimi osebami iz avdiovizualnega področja. Te osebe so lahko osebe javnega ali zasebnega prava, na primer javni zavod RTV Slovenija, ki v skladu s 4. členom Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Ur.l. RS, št. 96/2005) zagotavlja produkcijo igranega (tudi filmskega) programa ter podpira nastanek in razvoj čezmejnih televizijskih (tudi filmskih) projektov.

K 3. členu

Ta člen razlaga pomen posameznih izrazov, ki se uporabljajo v predlogu zakonu. Izraz »filmsko oziroma avdiovizualno delo« za namene predlaganega zakona pomeni delo kakršne koli dolžine in na katerem koli nosilcu besede, slike in zvoka, zlasti pa igrana, animirana in dokumentarna dela, ki so v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji ter so namenjena kinematografskem, televizijskem ali drugem prikazovanju. Izraz se nanaša na dela slovenskih ustvarjalcev in v skladu mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, na dela tujih ustvarjalcev. Izraz je prilagojen definiciji, ki jo vsebuje 3. člen Konvencije Sveta Evrope o filmski koprodukciji, ter 4. členu Konvencije, ki izenačuje koprodukcije z nacionalnimi filmskimi oziroma avdiovizualnimi deli. Predlagatelj zakona želi s tem zagotoviti tuji filmski oziroma avdiovizualni ustvarjalnosti enako obravnavanje in enake pogoje kot domači, saj so po Konvenciji evropska filmska oziroma avdiovizualna dela, narejena v večstranski koprodukciji, upravičena do ugodnosti, priznanim nacionalnim filmskim oziroma avdiovizualnim delom na podlagi zakonskih določb in predpisov posamezne pogodbenice. Po izrecni zakonski določbi prve alineje 8. člena v povezavi s predlagano definicijo iz tega člena bodo tudi tuji ustvarjalci ter producenti jasno in določno upravičeni do enakih ugodnosti kot domači, kar je v skladu z evropsko politiko ustvarjanja ter izražanja celovite evropske kulturne raznovrstnosti.

»Filmska produkcija« po predlogu zakona vključuje celotno fazo filmske predprodukcije, vključno z razvojem idejne zasnove filma in oblikovanjem filmskega scenarija, celotno fazo realizacije filma in celotno fazo filmske postprodukcije, v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji. »Eksploatacija filma« obsega po predlaganem zakonu vse dejavnosti, ki se nanašajo na izkoriščanje filmskih oziroma avdiovizualnih del v vseh fazah njihovega ustvarjanja in po njihovi končni stvaritvi, v skladu s stroko in prakso v filmski oziroma avdiovizualni industriji. Obe definiciji sta široki, saj želita, po zgledu danske ureditve, zajeti možnost pomoči ustvarjalcem, producentom ter drugim akterjem s tega področja v čim številčnejših fazah filmske oziroma avdiovizualne ustvarjalnosti in s tem preprečiti, da zaradi pomanjkanja sredstev ali strokovne pomoči ne bi prišlo do končne realizacije ali eksploatacije filmskega avdiovizualnega dela.

Izraz »edini družbenik« po tem predlogu zakona pomeni položaj, v katerem je inštitut imetnik vseh poslovnih deležev v družbi z omejeno odgovornostjo oziroma imetnik vseh korporacijskih pravic in obveznosti v delniški družbi, ki jo ustanovi. Inštitut kot imetnik vseh poslovnih deležev v zasebnopravni družbi z omejeno odgovornostjo je imetnik vseh pravic in obveznosti, ki izhajajo iz Zakona o gospodarskih družbah. Tukaj gre predvsem za premoženjske in članske pravice, kot so pravica do poslovnega deleža, sodelovanja pri dobičku in delitvi likvidacijske mase, upravljanja, vpogleda v poslovne knjige ter obveznosti plačila osnovnega vložka, ohranjanja osnovnega kapitala in vestnega ter poštenega gospodarjenja. Inštitut kot imetnik vseh korporacijskih pravic in obveznosti v delniški družbi zasebnega prava je imetnik vseh članskih in premoženjskih pravic, kot so volilna pravica, pravica do nadzora nad poslovanjem družbe, informiranosti ter izpodbijanja sklepov, prednostna pravica do novih delnic, do dividende in udeležbe na dobičku ter delitvi likvidacijske mase.

K 4. členu

Prvi odstavek 4. člena predstavlja podlago za ustanovitev Filmskega inštituta Republike Slovenije (v nadaljevanju: inštitut) kot javnega sklada na področju kulture. Inštitut se ustanovi z izključnim namenom spodbujanja razvoja in ustvarjalnosti na filmskem oziroma avdiovizualnem področju z dodeljevanjem nepovratnih sredstev in drugih oblik spodbud. Drugi odstavek 4. člena predloga zakona sledi namenu ustanavljanja in delovanja javnih ustanov po 2. členu ZJS. V predlog zakona je umeščen zaradi določnosti in jasnosti, zlasti pri izvrševanju dejanj in sprejemanju splošnih ter drugih aktov inštituta. Z drugimi oblikami spodbud je mišljeno predvsem dodeljevanje nagrad in štipendij.

Ustanoviteljske pravice in obveznosti v inštitutu izvaja Vlada Republike Slovenije, inštitut pa spada v delovno področje ministrstva, pristojnega za kulturo. Določba je usklajena s prvim odstavkom 3. člena ZJS, po kateri lahko javni sklad ustanovi država, in drugim odstavkom 4. člena ZJS, ki določa, da ustanovi javni sklad v imenu države Vlada Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije zato kot izvrševalec ustanoviteljskih pravic in obveznosti v skladu z 9. členom ZJS poskrbi za vpis inštituta v sodni register, z dnem vpisa pa inštitut pridobi pravno sposobnost ter začne obstajati kot pravna oseba. Do vpisa v sodni register inštitut nadaljuje entiteto Filmskega sklada RS v skladu s končnimi in prehodnimi določbami tega predloga zakona.

K 5. členu

5. člen predloga zakona opredeljuje inštitut kot javno ustanovo po določbah ZJS. Inštitut je torej pravna oseba javnega prava, zato se zanj uporabljajo določbe splošnega ZJS, v kolikor ta predlog zakona ne določa drugače. Ker je inštitut javna ustanova po ZJS, se zanj zlasti uporabljata posebni določbi 54. in 55. člena ZJS, ki sta v primerjavi z drugima oblikama javnega sklada predvideli posebnosti pri sestavi nadzornega sveta in drugih organov javne ustanove. Nadzorni svet javne ustanove ima lahko ne glede na druge določbe ZJS predsednika in največ 14 članov, pri čemer predsednik nadzornega sveta ni pristojni funkcionar – minister. Javna ustanova ima lahko tudi strokovne in druge posvetovalne organe, če ustanovitveni akt tako določa. Prav tako mora ustanovitveni akt določiti upravo, saj v nasprotnem primeru njeno funkcijo opravlja predsednik nadzornega sveta

K 6. členu

V skladu z 8. členom ZJS je ime inštituta Filmski inštitut Republike Slovenije, javni sklad. Skrajšano ime inštituta je Filmski inštitut (FI), v mednarodnem poslovanju pa inštitut uporablja ime Slovenian Film Institute (SFI). Sedež inštituta je v Ljubljani.

K 7. členu

Po 7. členu predloga zakona se inštitut ustanovi s sklepom Vlade Republike Slovenije, ki vsebuje akt o ustanovitvi inštituta. Ta podrobneje določi način delovanja organov, poslovanje in notranjo organizacijo inštituta, način izvajanja nadzora nad poslovanjem in ločevanjem premoženja ter druga vprašanja, ki omogočajo nemoteno in racionalno delovanje inštituta. Pri določanju vsebine ustanovitvenega akta inštituta je potrebno upoštevati tudi določbo prvega odstavka 5. člena ZJS, ki prav tako določa obvezne sestavine ustanovitvenega akta. Drugi odstavek 7. člena predloga zakona zato predpisuje le tiste dodatne obvezne sestavine ustanovitvenega akta, ki jih ZJS ni določil. S tem se zagotavlja večja določnost in preglednost delovanja inštituta.

Predlog zakona omenja v tretjem odstavku 7. člena splošne pogoje poslovanja kot drugi splošni akt javnega sklada, ki je določen v 6. členu ZJS. Po prvem odstavku omenjenega člena ZJS mora javni sklad sprejeti splošne pogoje poslovanja, pri čemer isti člen ZJS v nadaljevanju določa obvezne sestavine splošnih pogojev poslovanja javnega finančnega in javnega nepremičninskega sklada, izpušča pa obvezne sestavine splošnih pogojev poslovanja javne ustanove. Splošni pogoji poslovanja se zaradi zakonskih omejitev v primeru javnih ustanov ne nanašajo na pridobitno poslovanje in dajanje kreditov ter poroštev, ampak na delovanje inštituta navzven s potencialnimi strankami, v tem primeru strankami postopkov v javnopravnih zadevah, t.j. zlasti kadar inštitut odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih v postopkih (so)financiranja. Zaradi nedoločnosti v ZJS in večje preglednosti nad smotrnostjo ter upravičenostjo dodeljevanja sredstev in drugih oblik spodbud je predlagatelj določil obvezne sestavine splošnih pogojev poslovanja inštituta, ki so naslednje:

- merila za določitev načina zagotavljanja smotrnega razpolaganja s sredstvi za financiranje oziroma sofinanciranje programov in projektov ter dajanja drugih oblik spodbud,
- merila za določitev upravičencev do sredstev,
- vsebino pravic in obveznosti inštituta in upravičencev na podlagi pogodb, ki jih sklepa inštitut v namene financiranja oziroma sofinanciranja ter dajanja drugih oblik spodbud,
- merila za izvajanje nadzora nad pogodbenimi in drugimi obveznostmi iz prejšnje alineje tega odstavka,
- način in postopek prenehanja financiranja oziroma sofinanciranja posameznih programov in projektov ter drugih oblik spodbud.

Inštitut lahko določi v splošnih pogojih poslovanja tudi druge sestavine, ki morajo biti v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi, lahko pa posamezna vprašanja uredi s pravilnikom (na primer sestava strokovno – programskih komisij, izvedba festivala) oziroma drugim splošnim ali internim aktom. Inštitut mora zaradi zagotovitve nemotenosti poslovanja v skladu z drugim odstavkom 26. člena predloga zakona sprejeti splošne pogoje poslovanja najkasneje v 1 mesecu po konstituiranju uprave (direktorja).

K 8. členu

Za uresničevanje namena, določenega v 2. členu tega zakona, 8. člen opredeljuje splošne dejavnosti, ki jih po predlogu zakona izvaja inštitut. Inštitut tako:

- zagotavlja in vlaga v filmska oziroma avdiovizualna dela, ustvarjalnost ter produkcijo z dajanjem nepovratnih sredstev, štipendij, nagrad in drugih oblik spodbud;
- skrbi za promocijo in eksploatacijo domačih filmskih oziroma avdiovizualnih del doma in v tujini;
- zagotavlja strokovnost in učinkovitost na filmskem oziroma avdiovizualnem področju z organiziranimi oblikami izobraževanja in usposabljanja, izdajanjem publikacij in založništvom, letnimi pregledi filmske oziroma avdiovizualne ustvarjalnosti ter sodelovanjem s sorodnimi organizacijami, priznanimi strokovnjaki, celotnim avdiovizualnim sektorjem in zainteresirano javnostjo,

- v skladu s strokovnimi in mednarodnimi pravili ter standardi oblikuje strategijo in smernice za razvoj filmskega oziroma avdiovizualnega sektorja, za varstvo pravic iz ustvarjalnosti ter za uvajanje novih tehnik, tehnologij in infrastrukturnih zmožnosti na tem področju,
- skrbi za tehnično realizacijo in postprodukcijo filmskih oziroma avdiovizualnih del,
- sodeluje pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov.

Krog dejavnosti inštituta zaradi generalne klavzule ni zaprt, ampak predvideva le splošne, okvirne dejavnosti, ki jih inštitut izvaja oziroma skrbi za njihovo izvajanje. Inštitut lahko opravlja tudi druge dejavnosti, ki so v skladu z namenom predlaganega zakona in splošnim namenom delovanja javnih ustanov po ZJS, pa niso vsebovane oziroma našteje v tem členu. Za izvajanje vseh dejavnosti, ki so pridobitne narave ali kako drugače nezdružljive z izvajanjem v statusni obliki javne ustanove, bo inštitut ustanovil neosebno (kapitalsko) gospodarsko družbo zasebnega prava, v kateri bo edini družbenik v skladu z opredelitvijo iz četrtega odstavka 3. člena tega predloga zakona.

Ker so dejavnosti inštituta v tem členu opredeljene splošno, je možno posamezne dejavnosti izvajati v okviru več dejavnosti. Na primer, sodelovanje inštituta z zainteresirano javnostjo je možno izvajati na različne načine, izbira pa bo odvisna od odločitve organov inštituta oziroma določitve v ustanovitvenem aktu. V ta namen drugi odstavek 8. člena določa, da podrobnejše izvajanje dejavnosti ali dela dejavnosti inštituta po prvem odstavku tega člena opredelijo akt o ustanovitvi inštituta, pa tudi posamezne pogodbe o sodelovanju, ki jih inštitut sklene s pravnimi in fizičnimi osebami, s katerimi v skladu z 9. členom tega predloga zakona lahko sodeluje v namene izvajanja dejavnosti. Na tem mestu dopušča predlog zakona inštitutu relativno visoko stopnjo avtonomije pri izbiri partnerja: partnerstvo bo lahko javnopravno ali javno – zasebno, temelj bo pogodba, ki je predlog zakona ne opredeljuje, saj s tem dopušča široko interpretacijo kroga možnih pogodb (na primer pogodba o sodelovanju, javno – naročniška pogodba in druge pogodbe civilnega ter mešanega civilno – upravnega prava).

K 9. členu

Prvi odstavek 9. člena vsebuje predstavlja generalno klavzulo, po kateri morajo biti vse dejavnosti inštituta podrejene doseganju namena, za katerega je inštitut ustanovljen, izvajajo pa se v skladu z načeli in pravili ZJS, tega zakona, ustanovitvenega akta ter drugimi predpisi.

9. člen določa predvsem obseg javnega pooblastila za izvajanje nepridobitnih dejavnosti in drugih dejavnosti, ki so v skladu z namenom ustanovitve inštituta. Določba pomeni dosledno uresničevanje namena, za katerega se po ZJS ustanovi javna ustanova. Po četrtem odstavku 2. člena ZJS je javna ustanova javni sklad, ki se ustanovi z izključnim namenom spodbujanja razvoja in ustvarjalnosti na posameznih področjih z dodeljevanjem nagrad, štipendij, drugih nepovratnih sredstev ter oblik spodbud. Ker se elementi javne ustanove po 2. členu ZJS ne smejo mešati z elementi javnega finančnega sklada ali javnega nepremičninskega sklada, to tudi pomeni, da javna ustanova ne sme dajati kreditov in poroštev, niti ne sme poslovati z nepremičninami. Za opravljanje vseh dejavnosti, ki so po 8. členu predloga zakona v domeni inštituta, pa so lahko tudi pridobitne, inštitut na način, predviden v 10. členu predloga zakona, zgolj poskrbi za ustanovitev primerne statusno pravne oblike, v kateri se opravlja pridobitna dejavnost. Ker je pridobitna dejavnost tržne narave, se opravlja v statusno pravni obliki kapitalske (neosebne) družbe gospodarskega zasebnega prava. V ta namen prvi odstavek 9. člena določa, da inštitut izvaja nepridobitne dejavnosti v skladu z načeli in pravili tega zakona in Zakona o javnih skladih – torej po predpisih, ki veljajo za tovrstne pravne osebe javnega prava, pridobitne dejavnosti pa v skladu z načeli in pravili tega zakona in Zakona o gospodarskih družbah – torej po zasebno pravnih predpisih, ki zaradi primernejših institutov ter mehanizmov omogočajo v splošnem bolj ustrezno izvajanje gospodarskih dejavnosti.

Ločitev pridobitnih dejavnosti od nepridobitnih dejavnosti javne ustanove omogoča tudi jasno in pregledno spremljanje davčnih obveznosti, saj so zavezanci, ki so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti, oproščeni plačila davka na dohodek pravnih oseb. Prvi odstavek 9. člena

Zakona o davku na dohodek pravnih oseb namreč določa, da zavezanec, kot je ustanova, ne plača davka po tem zakonu, če je v skladu s posebnim zakonom ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti in ima v vsem davčnem obdobju finančno in materialno poslovanje in akte v zvezi s tem, zlasti svoj temeljni akt, usklajeno z določbami zakona, ki ureja njegovo ustanovitev oziroma delovanje. Če nepridobitne pravne osebe tržijo svoje proizvode ali storitve na trgu, to predstavlja opravljanje pridobitne dejavnosti, zato se v tem delu tovrstne pravne osebe ne razlikujejo od gospodarskih družb, ki enako ravnajo v okviru svoje pridobitne dejavnosti. Filmski sklad RS je na primer imel v letu 2005 od prodaje blaga in storitev prihodke v višini 16.880.000,00 SIT, ki so se prenesli v sredstva za financiranje dejavnosti sklada. Ali je dejavnost pridobitna pa se presoja po tem, kako so prihodki za financiranje dejavnosti ustvarjeni: ali s prodajo proizvodov oziroma storitev ali na drug način, kot, denimo, z donacijami ali proračunskimi sredstvi. V tem delu je predlog zakona usklajen tudi s predlogi nove davčne zakonodaje (9. člen predloga Zakona o davku na dohodek pravnih oseb).

V skladu z drugim odstavkom 9. člena inštitut izvaja posamezne dejavnosti, navedene v 8. členu predloga zakona, oziroma del posameznih dejavnosti samostojno ali v ta namen pogodbeno sodeluje z drugimi pravnimi osebami iz avdiovizualnega področja. Samostojno izvajanje nalog pomeni, da je inštitut v celoti zadolžen za njihovo realizacijo oziroma je, v kolikor gre za pridobitne dejavnosti, zadolžen za to, da poskrbi za ustanovitev primerne oblike gospodarske družbe, v kateri ostane edini družbenik. Pogodbeno sodelovanje pa ne pomeni prenosa javnega pooblastila za izvrševanje nalog inštituta na drugo pravno osebo, temveč vzajemno pomoč in kooperacijo pri izvrševanju posameznih nalog ali dela posamezne naloge inštituta. To tudi pomeni, da bosta inštitut in po dejavnosti sorodna pravna oseba javnega ali zasebnega prava, s katero inštitut sklene pogodbo o sodelovanju, morala v tej pogodbi natančno opredeliti medsebojne pravice in obveznosti, način sodelovanja ter druge obvezne pogodbene elemente.

V tretjem odstavku 9. člena je predviden edini obvezni primer sodelovanja inštituta po drugem odstavku tega člena, in sicer za izvajanje dejavnosti izobraževanja, založništva ter sodelovanja pri varstvu in ohranjanju filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine ter mreže umetniških kinematografov. V ta namen inštitut pogodbeno sodeluje z javnim zavodom Slovenska kinoteka, ustanovljenim s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Slovenska kinoteka (Ur.l. RS, št. 117/2003, 29/2004), kar izrecno pomeni, da Slovenska kinoteka ohrani status samostojne in neodvisne pravne osebe javnega prava – javnega zavoda. Predlog zakona je predvidel obvezno sodelovanje inštituta z javnim zavodom Slovenska kinoteka zaradi tradicije, dejavnosti, ki posegajo na področja druge zakonodaje, zlasti pa zaradi ohranitve delovanja segmenta kinoteke kot take. Inštitut zato sodeluje z javnim zavodom Slovenska kinoteka v vseh delih delovanja tako inštituta kot kinoteke, ki se medsebojno prekrivajo, predvsem v delu, ki se nanaša na vzajemno sodelovanje s Slovenskim filmskim arhivom pri Arhivu Republike Slovenije ter s slovenskimi ustanovami v zamejstvu in s Slovenci po svetu za načrtno varovanje in hranjenje filmske oziroma avdiovizualne kulturne dediščine. Producenti in določeni koproducenti morajo v skladu s 43. členom Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih takoj po izdelavi filma, ki je posnet s pomočjo javnih sredstev, torej sredstev, ki jih dodeljuje inštitut, izročiti filmsko arhivsko gradivo državnemu arhivu, nato pa ministrstvo, pristojno za kulturo, preko inštituta zagotovi producentom namenska finančna sredstva za izdelavo intermediata, če je to potrebno za izdelavo kopij za prikazovanje. Obveznost aktivnega in znanstvenega sodelovanja z inštitutom kot avdiovizualnim centrom je po drugi strani naložena tudi javnem zavodu Slovenska kinoteka z ustanovitvenim sklepom (četrti alineja prvega odstavka 5. člena sklepa).

S četrtem odstavkom 9. člena predlagani zakon podeljuje inštitutu javno pooblastilo, da za namene izvajanja dejavnosti izdaja splošne akte in opravlja druga dejanja, ki jih v skladu z zakonom določi akt o ustanovitvi inštituta, ter vodi in odloča v postopkih o upravičenosti do sredstev in drugih oblik spodbud. V skladu z 22. členom ZJS izdaja pravne akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti inštituta uprava (direktor), pri čemer gre za odločanje v javnopravnih zadevah in se zato uporablja Zakon o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP – UPB2; uradno prečiščeno besedilo). Predlagani odstavek operacionalizira pritožbeni rok in pritožbeni organ, pri čemer določa, da je zoper posamične

akte inštituta v 15. dneh možna pritožba na ministrstvo, pristojno za kulturo. Predlagan je splošni pritožbeni rok po prvem odstavku 235. člena ZUP – UPB2. S tem zakon ne uvaja nobene posebne postopkovne določbe za odločanje v javnopravnih zadevah iz pristojnosti inštituta, kar pomeni, da se bo ZUP – UPB2 uporabljal v celoti in smiselno. Inštitut pa pooblastil iz četrtega odstavka 9. člena predloga zakona zaradi načela pravne varnosti in ustavne zahteve, da se javno pooblastilo podeli z zakonom, ne more prenašati na gospodarske družbe zasebnega prava, ki jih ustanovi, s čimer je (zakonsko) javno pooblastilo za dejanja iz četrtega odstavka 9. člena podeljeno izključno Filmskem inštitutu RS.

K 10. členu

Filmsko oziroma avdiovizualno delo kot kulturna dobrina je kulturni proizvod, ki je namenjen zadovoljevanju človekovih potreb na področju kulture, obenem pa tudi tržni proizvod, ki lahko z lociranjem na trg pripomore k večji konkurenčnosti in gospodarski rasti v državi ter povečanju števila delovnih mest v filmski oziroma avdiovizualni industriji. 10. člen predloga zakona zato določa način, kako inštitut poskrbi za izvajanje tistih dejavnosti iz filmskega oziroma avdiovizualnega področja, ki so lahko pridobitne narave, saj le-teh zaradi neprimerne statusne oblike javne ustanove ne more izvajati sam. Za izvajanje tovrstnih dejavnosti inštitut ustanovi gospodarske družbe zasebnega prava, v katerih ostane edini družbenik, v skladu z opredelitvijo iz tretjega odstavka 4. člena predloga zakona. Inštitut ustanovi gospodarske družbe v obliki družbe z omejeno odgovornostjo ali delniške družbe in jih pooblasti za opravljanje storitev oziroma dejavnosti po tem členu. Ker je odločitev o obliki gospodarske družbe pravica ustanovitelja družbe, predlog zakona izrecno določa, kateri obliki družb lahko inštitut na podlagi zakonskega javnega pooblastila ustanavlja. Obe obliki gospodarskih družb sta t.i. neosebni kapitalski družbi, kar pomeni, da inštitut s svojim premoženjem ne odgovarja za obveznosti družb, ki jih ustanovi in v katerih je edini družbenik. S tem želi predlagatelj zakona doseči finančno razbremenitev odgovornosti inštituta za dolgove družb in zaščititi javni interes, za zagotavljanje katerega je inštitut kot javni sklad sploh ustanovljen. Gospodarske družbe, ki jih inštitut ustanovi in v katerih ostane edini družbenik, opravljajo zgolj tiste storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti, s katerimi se zagotavlja namen iz 2. člena tega zakona.

Ustanavljanje določenih gospodarskih družb je v prvi vrsti potrebno za dosledno in pravno ustrezno izvajanje dejavnosti, ki so lahko pridobitne in so v petem odstavku primeroma naštet. Storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti so tako zlasti:

- snemanje filma in zvoka,
- nudenje in najem snemalnega prostora, opreme, studiov, scenografije, kostumografije,
- obdelava filmskih in zvočnih posnetkov, filmska montaža, računalniška animacija, izdelava posebnih računalniških učinkov,
- eksploatacija filmskih oziroma avdiovizualnih del,
- eksploatacija pravic intelektualne lastnine,
- izobraževanje in usposabljanje kadrov,
- raziskovalna in razvojna dejavnost na področju umetniških, tehničnih ter tehnoloških storitev filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti.
- druge storitve filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti.

K 11. členu

Ta člen precizira postopek ustanovitve gospodarskih družb zasebnega prava s strani inštituta. Umeščen je zaradi preglednosti in določnosti samega postopka, ki poteka v skladu s postopkom ustanavljanja gospodarskih družb po ZGD – 1. Ker gospodarske družbe po tem predlogu zakona ustanovi pravna oseba javnega prava, člen predvideva dvojje soglasij v postopku ustanavljanja: soglasje ministra, pristojnega za kulturo, ker inštitut spada v njegovo delovno področje, ter soglasje ministra za gospodarstvo, ker se ustanovitev družbe dotika tržno – gospodarskih razmerij. Soglasje ministra za

gospodarstvo bo velikega pomena predvsem v primerih, ko se bo družba ustanovljala po tretjem odstavku 10. člena predloga zakona, torej ne izključno zaradi izvajanja pridobitne dejavnosti, ampak zaradi razlogov večje specializacije, kakovosti in učinkovitosti dela ter bolj racionalnega in stroškovno učinkovitega poslovanja, kar lahko najbolj ustrezno presodi prav minister za gospodarstvo.

Po tem členu poda predlog za ustanovitev gospodarske družbe uprava (direktor) inštituta. Predlog potrdi nadzorni svet, obvezna soglasja pa morata oba pristojna ministra podati najkasneje v roku 15 dni od prejema zahteve za izdajo soglasja. Uprava (direktor) inštituta začne postopek ustanovitve gospodarske družbe v skladu z ZGD – 1 najkasneje v roku 15 dni po prejemu soglasja obeh pristojnih ministrov. Če soglasja nista dana v navedenem roku, se šteje, da ministra ne nasprotujeta predlogu za ustanovitev gospodarske družbe. Soglasje ministra, pristojnega za kulturo, se po postopku istem postopku smiselno zahteva tudi za vlaganje predlogov za sklep skupščine gospodarskih družb, s katerimi inštitut predlaga povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala družbe ter likvidacijo družbe, kar je pomembno zaradi kontrole nad pravnimi dejanji inštituta. Postopek pridobitve soglasij obeh pristojnih ministrov se smiselno uporablja tudi v primeru, ko predlog sklepa skupščine poda poslovodstvo posamezne gospodarske družbe.

K 12. členu

Filmsko oziroma avdiovizualno delo je tudi javna kulturna dobrina, ki jo mora predvsem zaradi zgodovinske danosti, tradicije, razvoja ter stanja slovenske filmske oziroma avdiovizualne industrije v določenem obsegu zagotavljati država v javnem interesu. Gre za tisti obseg domače in koprodukcijske filmske oziroma avdiovizualne produkcije, ki se mora zagotavljati zaradi nacionalne in evropske kulturne ustvarjalnosti, identitete ter prepoznavnosti doma in v svetu, pa morda ni tržno toliko zanimiva ter je zato trg ne bi zagotavljal v sprejemljivem obsegu, potrebnem za njeno ohranitev. Inštitut, katerega ustanoviteljica je Republika Slovenija, mora zato v prvi vrsti zagotavljati kontinuirano podporo posamičnim filmskim oziroma avdiovizualnim projektom in skrbeti za izvedbo tistega obsega domačega ter koprodukcijskega filmskega oziroma avdiovizualnega programa, ki bi se z lociranjem na trg zmanjšal ali sploh ne bi obstal kot tak.

Po 12. členu predloga zakona lahko inštitut za namene uresničevanja programov in projektov, ki jih financira oziroma sofinancira z javnimi sredstvi, podeli koncesijo posamezni pravni ali fizični osebi za opravljanje javne službe izvajanja dejavnosti, opredeljene v 8. členu tega predloga zakona. Inštitut zaradi uresničevanja javnega interesa, omejenosti sredstev in kapacitet ter doslednega ločevanja med pridobitnimi in nepridobitnimi dejavnostmi zagotavlja kontinuiteto programov in projektov, ki so v nacionalnem interesu, tako, da podeli koncesijo za opravljanje javne službe posameznim pravnim ali fizičnim osebam, ki izkažejo najboljše pogoje za izvajanje javne službe. Ker koncesija v slovenskem pravu še ni sistematično in v celoti zakonsko urejena, inštitut opravi postopek podelitve koncesije po drugem odstavku 12. člena tega predloga zakona, ki vsebuje javno pooblastilo, na podlagi katerega lahko inštitut sprejme splošni akt (koncesijski akt), v katerem določi zlasti predmet in pogoje opravljanja javne službe. Po opravljenem javnem razpisu inštitut izbere koncesionarja, s katerim sklenu koncesijsko pogodbo. V pogodbi se podrobneje opredelijo način izvajanja nalog in nadzor nad izvajanjem nalog javne službe, financiranje ter druga vprašanja, ki se nanašajo na izvrševanje javne službe, pogodbo pa potrdi minister, pristojen za kulturo. Do sprejetja zakona, ki bo sistemsko uredil podeljevanje koncesij, se v skladu s tretjim odstavkom 26. člena predloga zakona za vsa vprašanja, ki se nanašajo na podelitev koncesije smiselno uporablja zakon, ki ureja gospodarske javne službe, razen če ta zakon drugače določa. Ta določba je tudi usklajena s predlogom Zakona o javno – zasebnem partnerstvu, po katerem se za koncesije storitev, katerih predmet je izvajanje dejavnosti v javnem interesu, izbiro koncesionarja in izvajanje koncesijskega razmerja smiselno uporabljajo pravila zakona, ki ureja gospodarske javne službe. Ta pravila so zlasti pravila o vsebini koncesijskega akta, pridobivanju koncesionarjev, obveznih sestavinah koncesijske pogodbe in prenehanju koncesijskega razmerja.

Zaradi večje transparentnosti poslovanja, preglednosti nad izvrševanjem koncesijske javne službe ter določnosti v zakonu četrti odstavek predloga zakona določa, da se dejavnost javne službe opravlja in vodi ločeno od drugih dejavnosti koncesionarja, ki je lahko gospodarska družba, ki jo ustanovi inštitut, ali druga pravna oziroma fizična oseba.

Zaradi izvrševanja nalog v javnem interesu po prvem odstavku 8. člena tega predloga zakona inštitut gospodarskim družbam, ki jih sam ustanovi, podeli koncesijo brez izvedbe javnega razpisa. Ne glede na to tudi tako sklenjene koncesijske pogodbe potrdi minister, pristojen za kulturo. V petem odstavku tega člena je predviden primer obvezne podelitve koncesije Filmskem studiu Viba film d.o.o., in sicer za opravljanje javne službe tehnične realizacije in postprodukcije programov in projektov, ki jih financira ali sofinancira inštitut. Razlog je v velikem nacionalnem pomenu dosedanjega Filmskega studia Viba film, javnega zavoda, ki je eden najbolje tehnično opremljenih filmskih studiov v tem delu Evrope, zato predlagatelj s kogentno določbo zagotavlja Filmskemu studiu Viba film d.o.o., v katerega se v skladu s tem predlogom zakona preoblikuje Filmski studio Viba film, javni zavod, nemoteno izkoriščanje prostorskih zmožnosti in tehničnih kapacitet, predvsem v obdobju takoj po statusnem preoblikovanju, ko bo družba z omejeno odgovornostjo Filmski studio Viba film d.o.o. še nov subjekt na trgu. Koncesijo za opravljanje javne službe tehnične realizacije in postprodukcije s strani inštituta (so)financiranih programov oziroma projektov bo lahko Filmskemu studiu Viba film d.o.o. odvzela le kasnejša zakonska sprememba.

K 13. členu

13. člen določa javnost poslovanja inštituta in način objave letnega poročila. Ta se objavi in predstavi javnosti na način, določen z aktom o ustanovitvi inštituta. Načelo javnosti poslovanja je eno temeljnih načel, ki zagotavlja preglednost nad delovanjem in poslovanjem pravnih oseb.

Po drugem odstavku 13. člena inštitut v skladu z zakonom organizira notranje revidiranje. Določba je v primerjavi z ZJS specialna, saj ta v 47. členu predvideva le obvezno notranje revidiranje v javnih finančnih skladih, umeščena pa je zaradi večje preglednosti nad poslovanjem in zagotavljanja zakonite porabe javnih sredstev inštituta. Ta bo lahko v ta namen v skladu s potrebami, zmožnostmi in aktom o sistemizaciji delovnih mest izbral med zaposlitvijo stalnega notranjega revizorja ali pa bo notranje revidiranje zagotavljal po zunanjem pogodbenem revizorju. Revidiranje letnega poročila inštituta je kot obvezno predvidel že 48. člen ZJS.

K 14. členu

14. člen opredeljuje splošna načela, po katerih deluje inštitut. Ta so:

- spoštovanje in varstvo človekovih pravic in svoboščin,
- enako obravnavanje,
- ustvarjalnost, inovativnost, kakovost in profesionalnost,
- uporaba novih tehnologij in varstvo konkurence,
- dokumentirano projektno delo in vodenje ter spremljanje zunanjih projektov,
- ekonomičnost, finančna participacija in preglednost poslovanja, dodeljevanja ter razporejanja sredstev.

Predlagani člen pomeni generalno klavzulo in ne določa zaprtega kroga načel, ampak navaja zgolj tista načela, ki jih ni zaslediti v splošnem ZJS, pa po oceni predlagatelja prav tako predstavljajo pomembna izhodišča za delovanje Filmskega inštituta – javne ustanove, saj se dotikajo področja človekovih pravic in svoboščin, področja spodbujanja razvoja v filmskem oziroma avdiovizualnem sektorju ter smotrnosti ravnanja z razpoložljivimi sredstvi. Ta določba služi tudi namenu nadzorovanja porabe javnih sredstev, ki jih razdeljuje inštitut, saj se s projektним delom, dokumentiranjem ter spremljanjem porabe in dela inštituta nasploh javnofinančni nadzor lažje zagotavlja ter izvršuje. Splošna načela iz

14. člena predloga zakona so prav tako vodila pri sprejemanju odločitev, pri vseh odprtih vprašanjih, predvsem delovanju, odločanju, sprejemanju aktov in poslovanju inštituta, ter služijo lažjemu uresničevanju namena predlaganega zakona, ki je določen v 2. členu tega predloga zakona, in odločanju ter ravnanju v primerih, kjer utegne priti do pravnih praznin ali tolmačenja odprtih pravnih pojmov.

K 15. členu

Organe javnih skladov v splošnem opredeljuje ZJS. Po 14. členu ZJS sta organa javne ustanove nadzorni svet in uprava. Nadzorni svet, ki ima predsednika in največ štirinajst članov, skrbi v prvi vrsti za zagotavljanje delovanja ustanove v javnem interesu. Uprava na podlagi prvega odstavka 55. člena ZJS ni obvezni organ javne ustanove. Konstituira se le, če jo predvidi ustanovitveni akt, in sicer po 19. členu ZJS kot organ z največ tremi člani, pri čemer točno število članov določi ustanovitveni akt. Uprava je organ zastopanja in predstavljanja javne ustanove kot celote. Javna ustanova ima lahko v skladu z drugim odstavkom 54. člena tudi strokovne in druge posvetovalne organe, ki pa jih mora določiti (vsaj) ustanovitveni akt. 15. člen predloga zakona prepušča v skladu s tem predlogom zakona in ZJS natančnejšo opredelitev organov ustanovitvenemu aktu, pri čemer pa postavlja obveznost, da mora inštitut imeti sedemčlanski nadzorni svet, enočlansko upravo (direktorja) ter strokovno – posvetovalni organ: strokovni svet. Ker je inštitut javna ustanova s specifičnega področja kulture, je zlasti zaradi oblikovanja strokovnih smernic, podlag in kriterijev pri razdeljevanju javnih sredstev ter učinkovitega varstva ustavnih pravic konstituiranje strokovnega sveta nujno in neizogibno. Ustanovitvenem aktu je prav tako prepuščena opredelitev vseh vprašanj, ki se nanašajo na organe inštituta, pa niso urejena z zakonom: tem ali ZJS.

Po predlogu 15. člena zakona ima nadzorni svet sedem članov, ki jih na predlog ministra, pristojnega za kulturo, imenuje Vlada Republike Slovenije. Posamezni člani prihajajo iz vrst ministrstva, pristojnega za finance; ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo; filmskih ustvarjalcev; filmskih producentov, distributerjev ali prikazovalcev ter pravnih in fizičnih oseb, s katerimi inštitut pogodbeno sodeluje na podlagi drugega odstavka 9. člena tega zakona. Dva člana nadzornega sveta imenuje Vlada Republike Slovenije neposredno na predlog ministra, pristojnega za kulturo, ki mora pri izbiri predlogov upoštevati upošteva namen, za katerega je inštitut ustanovljen. To pomeni, da je minister dolžan predlagati za člana osebo, ki se dejansko ukvarja z dejavnostjo iz filmskega oziroma avdiovizualnega področja. Eden od obeh članov, ki ju neposredno predlaga minister, pristojen za kulturo, prihaja iz vrst javnega zavoda RTV Slovenija, s čimer se zagotavlja javni interes na področju javne radijske ter televizijske dejavnosti. Sestava nadzornega sveta je usklajena s koalicijsko zavezo, da je v oseh javnega prava v nadzorni in posvetovalni vlogi potrebno zagotoviti participacijo izvajalcev in uporabnikov. Iz tega razloga so tudi drugi, tretji in četrti odstavek 15. člena umeščeni v predlog zakona, čeprav na podlagi splošnega ZJS to ni nujno.

Predlog zakona v 15. členu nadalje določa, da direktorja na predlog nadzornega sveta imenuje minister, pristojen za kulturo. Direktor kot organ zastopanja in upravljanja inštituta sestavi strokovni svet, ki je njegovo strokovno - posvetovalno telo. To pomeni, da je trajanje funkcije članov strokovnega sveta vezano na trajanje funkcije direktorja inštituta oziroma da ima direktor pri imenovanju in razrešitvi članov strokovnega sveta proste roke. Strokovni svet šteje sedem članom, ki lahko prihajajo iz vrst izobraževalnih inštitucij s področja filmske oziroma avdiovizualne dejavnosti, filmskih ustvarjalcev, filmskih producentov, distributerjev in prikazovalcev, jezikoslovne, literarne in druge umetniške stroke, pravne in ekonomske stroke, zgodovinske in arhivarske stroke ter oglaševalske stroke. Krog možnih članov ni zaprt; direktor lahko izbere tudi nekoga, ki ne prihaja iz naštetih vrst, vendar mora pri tem upoštevati načelo kar se da enakomerne zastopanosti strok in namen, za katerega je inštitut ustanovljen. Predlagatelj ocenjuje, da so v strokovnem svetu zaradi priprave različnih strokovnih smernic in strategij koristni člani, ki prihajajo iz vrst pravne, ekonomske, zgodovinske, arhivarske ali druge umetniške stroke in oglaševalske stroke. Pri izdelavi kriterijev za ocenjevanje programov in projektov pa bo zlasti dobrodošla prisotnost članov iz vrst literarne, jezikoslovne, druge umetniške, pa tudi zgodovinske stroke.

Organe inštituta v skladu s tem zakonom in Zakonom o javnih skladih natančneje opredeli akt o ustanovitvi inštituta. Akt o ustanovitvi inštituta uredi tudi vsa vprašanja, ki se nanašajo na organe inštituta in niso urejena z zakonom.

K 16. členu

Ta člen je usklajen z 10., 12. in 43. členom ZJS. V predlog zakona je umeščen zaradi večje določnosti in preglednosti, po njem pa ima inštitut premoženje ločeno na premoženje, potrebno za svoje delovanje in namensko premoženje za doseganje namena, za katerega je ustanovljen. Namensko premoženje inštituta so lahko denar, vrednostni papirji, terjatve in drugo finančno premoženje, ki je primerno za zagotavljanje namena javne ustanove. Sredstva za delovanje inštituta in namenska sredstva so opredeljena v aktu o ustanovitvi inštituta in jih v skladu z 11., 43. ter 44. členom ZJS zagotavlja republika Slovenija.

K 17. členu

Ta člen je usklajen zlasti s 43. in 44. členom ZJS. Po slednjem mora ustanovitelj, t.j. Republika Slovenija, zagotoviti opremo in poslovne prostore, potrebne za delo inštituta, in tekoče zagotavljati denarna sredstva za izplačila plač ter drugih stroškov v skladu z ZJS. Prvi odstavek predloga zakona je zato predvidel sredstva državnega proračuna kot primarno vrsto sredstev za delovanje inštituta, in nadalje določa, da inštitut lahko pridobiva sredstva za ta namen tudi iz sponzorskih virov, donacij ter drugih virov, ki so v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi.

Sredstva za izvajanje dejavnosti oziroma doseganje namena inštituta so lahko osnovna sredstva (glavnica), stalni prilivi (iz naslova takse) in priložnostni viri (darila, dotacije). Ker v skladu z ZJS sredstva za izvajanje dejavnosti inštituta zagotovi in zagotavlja ustanovitelj, je predlog zakona v drugem odstavku tega člena opredelil zgolj druge vire tovrstnih sredstev. Ti so: sredstva iz naslova filmske takse, sponzoriranja, donacij, dotacij, mednarodnih virov ter drugih virov, ki so v skladu z zakonom in aktom o ustanovitvi. Drugi viri bodo predvsem tisti, ki se v skladu z ZGD – 1 lahko prenašajo v namensko premoženje. Predlog zakona v četrtem odstavku tega člena upošteva tudi avtonomijo volje sponzorjev ter mednarodne razpise, v skladu s katerimi so sredstva lahko dana v izrecno določen namen (na primer za financiranje točno določenega projekta).

Zaradi preglednosti vsakoletne porabe sredstev inštitut v skladu s kratkoročnim ter srednjeročnim načrtom dela ter financiranja letno razporedi sredstva v načrtu uporabe namenskih sredstev, ki ga potrdi nadzorni svet. Inštitut pri letnem razporejanju sredstev upošteva zlasti namen, za katerega je ustanovljen, naravo dejavnosti iz 8. člena tega zakona ter kulturno umetniško vrednost financiranih oziroma sofinanciranih programov in projektov. To pomeni, da bo moral inštitut razporejati sredstva racionalno ter uravnoteženo, za vse namene, določene v 8. členu tega predloga zakona, in sicer v skladu z vsakoletnimi potrebami ter predvidenimi programi. V nobenem letu ne bo mogel popolnoma izpustiti oziroma spregledati katerega od segmentov dejavnosti. To tudi pomeni, da inštitut ne bo mogel večine sredstev nameniti na primer zgolj vlaganju v filmsko produkcijo, ampak jih bo moral smotno in preudarno razporediti med vse dejavnosti, katere je dolžan zagotavljati po zakonu in pri tem upoštevati naslednja merila: namen, zaradi katerega je ustanovljen, naravo dejavnosti ter kulturno umetniško vrednost financiranih oziroma sofinanciranih programov in projektov. Pri razporejanju sredstev po tem odstavku tega člena predloga zakona pa se predvsem zaradi avtonomije volje pravnih subjektov ne bodo upoštevala sredstva za izvajanje svojih dejavnosti iz naslova sponzoriranja, donacij in mednarodnih virov, ki so dana v izrecno določen namen.

Predlog zakona v petem odstavku 17. člena upošteva tudi možnost, da se bo lahko razporeditev sredstev, vnaprej določena v letnem načrtu, med letom izkazala kot neustrezna, neprimerna, na primer takšna, da ne bi bilo mogoče vseh programov realizirati v skladu z načrtom. Za takšne izredne primere

ali znatno spremenjene potrebe je predlog zakona predvidel, da lahko minister, pristojen za kulturo, med letom na predlog nadzornega sveta spremeni razporeditev sredstev, določeno v letnem načrtu uporabe namenskih sredstev, vendar skupaj ne več kot za 10%. Minister za kulturo je predviden kot kontrolni mehanizem zato, da ne bi prihajalo do neutemeljenih in neupravičenih odločitev o prerazporeditvi namenskih sredstev znotraj samega inštituta, po drugi strani pa skrbi za interese ustanovitelja, ki namenska sredstva tudi zagotovi oziroma zagotavlja. Nadzor nad smotnim upravljanjem z namenskim premoženjem inštituta namreč po drugem odstavku 23. člena tega zakona opravlja Vlada Republike Slovenije, in sicer v skladu s polletnimi poročili ministra, pristojnega za kulturo.

Inštitut v skladu z drugim odstavkom 43. člena ZJS ne sme uporabiti namenskega premoženja za zagotavljanje sredstev za delo, po šestem odstavku tega člena pa mora presežek prihodkov nad odhodki prenašati v namensko premoženje. Dobiček, ki ga pri poslovanju ustvari gospodarske družbe, katerih edini družbenik je inštitut, se v skladu z ZGD – 1 razporedi na skupščinah teh družb. Kadar se dobiček s sklepom skupščine določi za izplačilo inštitutu kot edinemu družbeniku, se izplača na račun in v korist namenskega premoženja inštituta.

K 18. členu

18. člen predloga zakona uvaja takso za prikazovanje filmskih oziroma avdiovizualnih del, ki se plačuje v korist namenskega premoženja inštituta. Taksa se uvaja zaradi zagotovitve dodatnih sredstev oziroma pogojev za filmsko ustvarjalnost, raznolikost in dostopnost do tovrstnih filmskih oziroma avdiovizualnih stvaritev. Predlagatelj želi z uvedbo filmske takse v skladu z ZUJIK in Nacionalnim programom za kulturo zagotoviti dodatna sredstva za domačo in koprodukcijsko filmsko oziroma avdiovizualno ustvarjalnost. Po 2. členu ZUJIK je javni interes na področju kulture interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalnih ravneh, nosilci javnega interesa pa so na podlagi javnega pooblastila tudi javni skladi na področju kulture. Na podlagi 8. člena ZUJIK javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni razvoj Slovenije in slovenskega naroda, predvsem z zagotavljanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost, dostopnost do kulturnih dobrin, kulturno raznolikost in slovensko kulturno identiteto. V skladu z 9. členom ZUJIK predlog zakona udejanja javni interes s področja filmske oziroma avdiovizualne ustvarjalnosti z uvedbo dodatnega vira njenega financiranja in spodbujanja. Ker je bilo v zadnjih letih s strani Filmskega sklada RS oziroma države (so)financiranih v povprečju le šest filmov letno, ne želi predlagatelj z uvedbo filmske takse kot dodatnega sredstva zagotoviti zgolj kontinuitete nacionalne filmske produkcije, temveč poskuša le-to tudi povečati ter obenem zagotoviti dodatna sredstva za vso dejavnost, ki se nanaša na film kot kulturno umetniško delo.

K 19. členu

19. člen določa višino takse za prikazovanje filmskih oziroma avdiovizualnih del (v nadaljevanju: taksa). Ta se obračuna v višini 2 odstotkov od zneska, ki ga potrošnik plača za končno uporabo filmskega oziroma avdiovizualnega dela. Pojem končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela je zaradi večje preglednosti opredeljen v posebnem 20. členu predloga zakona. Osnova za obračun takse je seštevek vseh zaračunanih vrednosti končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela v preteklem koledarskem mesecu, zmanjšan za obračunani davek na dodano vrednost. Taksa se plačuje mesečno (obračunsko obdobje), nakaže pa se na poseben račun inštituta, in sicer najkasneje do 15. dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju. Taksa se ne evidentira na računu končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela.

Peti odstavek 19. člena določa način posredovanja podatkov, na podlagi katerih se odtegne taksa, pristojnim organom ter inštitutu. Zavezanec je na podlagi te določbe dolžan poslati izvode poročila, ki vsebuje seštevek vseh obračunanih vrednosti taks, ministrstvu, pristojnem za kulturo, ministrstvu,

pristojnem za finance, pristojni izpostavi davčne uprave in inštitutu. Izvode poročila je zavezanec dolžan poslati do 5. dne po preteku koledarskega meseca, ki sledi obračunskemu obdobju.

K 20. členu

Ta člen opredeljuje pojem končne uporabe filmskega oziroma avdiovizualnega dela, na katero se navezuje 19. člen predloga zakona. Končna uporaba filmskega oziroma avdiovizualnega dela, od katere se plačuje taksa je znesek, ki ga zavezanec za plačilo takse prejme za odplačno storitev ogleda filmskega oziroma avdiovizualnega dela. Pogoji, ki ga postavlja predlog zakona, je odplačnost storitve, ki jo zavezanci nudijo v naslednjih oblikah:

- kinematografski ogled,
- izposoja nosilca,
- nakup posnetega nosilca,
- ogled s pomočjo in po poteh sodobnih telekomunikacijskih sredstev,
- zagotavljanje filmskih in televizijskih avdiovizualnih vsebin v obliki filmskih ali programskih sklopov s kabelskim, internetnim ali drugim načinom zagotavljanja ogleda.

K 21. členu

V 21. členu so izčrpno ter določno opredeljeni zavezanci za plačilo takse. To so samostojni podjetniki in družbe po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in vsako podjetje v smislu 2. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (v nadaljevanju: ZPomK), ki opravlja v 20. členu predloga navedene odplačne storitve ogleda ali prodaje filmskega oziroma avdiovizualnega dela, zlasti pa kinematografi, ponudniki storitev spremljanja sklopa televizijskih programov in ponudniki ogleda filmskih del na zahtevo. V smislu 2. člena ZPomK so podjetja pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in lastninsko pripadnost. Kot podjetja se štejejo tudi podjetniška združenja, ki neposredno ne opravljajo gospodarske dejavnosti, vendar vplivajo ali lahko vplivajo na ravnanje podjetij na trgu, kot gospodarska dejavnost pa se šteje vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu. Podjetja v smislu ZPomK so tudi javna podjetja in druge pravne osebe javnega prava, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, če zanje ni z zakonom drugače določeno. Enako velja za odvisna podjetja, za katera se štejejo podjetja, v katerih imajo druga podjetja neposredno ali posredno:

- več kot polovico kapitalskih ali poslovnih deležev ali
- več kot polovico glasovalnih pravic ali
- pravico imenovati več kot polovico članov nadzornega sveta, upravnega odbora ali teles, ki v skladu z zakonom predstavljajo podjetje, ali
- pravico upravljati posle podjetja.

Kot gospodujoča podjetja v smislu ZPomK se štejejo podjetja, ki imajo v drugih podjetjih deleže ali določen vpliv.

Zavezanci za plačilo takse so ob izpolnjenih pogojih iz 20. člena tega zakona zlasti kinematografi, videoteke, ponudniki storitev spremljanja sklopa televizijskih programov in ponudniki ogleda filmskih oziroma avdiovizualnih del na zahtevo, pri čemer so plačevanja takse izvzeti kinematografi in drugi prikazovalci, ki izključno prikazujejo umetniška filmska oziroma avdiovizualna dela. Status prikazovalca, ki izključno prikazuje umetniška filmska oziroma avdiovizualna dela, podeli na zahtevo prikazovalca in po predhodnem mnenju inštituta minister, pristojen za kulturo. Minister, pristojen za kulturo, sprejme tudi pravilnik, v katerem določi kriterije in postopek podelitve statusa prikazovalca ter vodenje evidence podeljenih statusov.

K 22. členu

22. člen predloga zakona določa postopek obračunavanja in plačevanja takse ter način izterjave neplačane takse. Na podlagi tega člena se glede obračunavanja in plačevanja takse, zamudnih obresti, prisilne izterjave in drugih vprašanj postopka uporabljajo določbe tega zakona in zakona o davčnem postopku. Ministrstvo, pristojno za finance, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kulturo, sprejme pravilnik, ki podrobneje uredi način plačevanja in obračunavanja takse po tem zakonu, predpiše obrazce za poročanje in postopek poročanja ter določi pogoje za elektronsko poročanje v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu. V primeru neplačila takse neplačani znesek skupaj z zamudnimi obrestmi izterja pristojni davčni organ na predlog ali po uradni dolžnosti.

K 23. členu

Organa zunanjega nadzora po 18. členu sta minister, pristojen za kulturo, in Vlada Republike Slovenije. Minister, pristojen za kulturo, opravlja nadzor nad delom in poslovanjem inštituta, medtem ko Vlada Republike Slovenije opravlja nadzor nad smotrnim upravljanjem z namenskimi premoženji inštituta. Določba predstavlja opredelitev 49. in 50. člena ZJS, po katerima nadzor nad delom in poslovanjem javnega sklada opravlja pristojni minister, če je ustanovitelj sklada država, nadzor nad smotrnim upravljanjem z namenskimi premoženji pa ustanovitelj. Podlaga za lažje izvrševanje nadzora nad smotrnim upravljanjem z namenskimi premoženji so polletna poročila ministra, pristojnega za kulturo. Notranji nadzor opravlja v skladu nadzorni svet inštituta.

K 24. členu

Vlada Republike Slovenije izda sklep iz prvega odstavka 7. člena tega zakona v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona. Inštitut na podlagi tega zakona in akta o ustanovitvi z dnem vpisa v sodni register postane univerzalni pravni naslednik Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada, ustanovljenega s Sklepom o ustanovitvi Filmskega sklada Republike Slovenije – javnega sklada (Ur.l. RS, št. 96/2000, 111/2000, 84/2001 in 85/2002), Filmski sklad Republike Slovenije, javni sklad, pa preneha obstajati. Ker Filmski sklad RS preneha obstajati oziroma ugasne kot pravna oseba, prenehajo obstajati oziroma delovati tudi vsi organi sklada, kar pomeni, da z dnem vpisa Filmskega inštituta RS v sodni register preneha funkcija članom nadzornega sveta in direktorju Filmskega sklada RS. Filmski inštitut RS kot njegov univerzalni pravni naslednik prevzame nase vse pravice in obveznosti, zlasti pogodbene obveznosti, ki na dan prenehanja zavezujejo Filmski sklad RS. Vlada Republike Slovenije najkasneje v roku 30 dni po ustanovitvi inštituta poskrbi za vse potrebne vpise v sodne in druge registre ter zemljiško knjigo.

Vlada v roku 30 dni po uveljavitvi tega zakona tudi spremeni Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Filmski studio Viba film Ljubljana (Ur.l. RS, št. 4/1994, 46/1999 in 67/2003) tako, da prenese ustanoviteljske pravice in obveznosti v Filmskem studiu Viba film, javnem zavodu, na inštitut, s čimer se vzpostavi podlaga za začetek postopka preoblikovanja Filmskega studia Viba film, javnega zavoda, v pravno osebo zasebnega prava – družbo z omejeno odgovornostjo. Inštitut je v skladu s tem predlogom zakona dolžan začeti statusno preoblikovanje Filmskega studia Viba film, javnega zavoda, najkasneje v roku 30 dni po konstituiranju uprave (direktorja), in sicer Filmski studio Viba film d.o.o., katere osnovna dejavnost, ki mora biti v statutu opredeljena kot taka, je tehnična realizacija in postprodukcija filmskih oziroma avdiovizualnih del. Z dnem začetka postopka preoblikovanja nepremičninam in opremi javnega zavoda Filmski studio Viba film, ki so v javni lasti, na podlagi tega zakona preneha status javne kulturne infrastrukture, te nepremičnine in oprema pa se vštejejo v premoženjsko maso za statusno preoblikovanje po tem zakonu. Zaradi hitrosti postopka in čim prejše vzpostavitev Filmskega studia Viba film d.o.o. za postopek preoblikovanja Filmskega studia Viba film, javnega zavoda, v družbo z omejeno odgovornostjo ni potrebno pridobiti soglasij ministrov po prvem odstavku 11. člena tega zakona.

Ta določba je usklajena s prvim odstavkom 137. člena ZUJIK, ki je predvidel, da se zavodi, ki opravljajo dejavnost, ki se lahko bolje izvaja v obliki pravne osebe zasebnega prava, preoblikujejo v tovrstno statusno obliko, če ustanovitelj tako oceni in če so zagotovljeni kadrovske, prostorske in drugi pogoji za delovanje. Po drugem odstavku 137. člena ZUJIK je ustanovitelj takšne pravne osebe zasebnega prava lahko država, lokalna skupnost in druge pravne in fizične osebe v soglasju z ustanoviteljem javnega zavoda. Ker je Filmski studio Viba film po statusni obliki javni zavod, predstavlja temeljno podlago za njegovo preoblikovanje tretji odstavek 51. člena Zakona o zavodih (v nadaljevanju: ZZ), na podlagi katerega lahko ustanovitelj odloči, da se zavod organizira kot podjetje. Ustanovitelj javnega zavoda Filmski studio Viba film je Republika Slovenija, podlaga za preoblikovanje pa ta zakon. V skladu s 54. členom ZZ v tem primeru ni potrebno izvesti postopka likvidacije; statusno preoblikovanje se izvede z uporabo postopkov in določb ZGD – 1.

Najkasneje v roku 1 meseca po ustanovitvi Filmskega studia Viba filma d.o.o. začne inštitut postopek podelitve koncesije po petem odstavku 12. člena tega zakona. Najkasneje v roku 1 meseca po konstituiranju uprave (direktorja) začne inštitut tudi postopek za ustanovitev gospodarske družbe oziroma gospodarskih družb, ki bodo opravljale pridobitne dejavnosti, katere je do prenehanja na podlagi tega zakona opravljal Filmski sklad Republike Slovenije, javni sklad. Inštitut uredi pogodbeno sodelovanje z javnim zavodom Slovenska kinoteka po tretjem odstavku 9. člena tega zakona najkasneje v 2 mesecih po konstituiranju uprave (direktorja).

Po uveljavitvi tega zakona poda prvi predlog za člana nadzornega sveta po peti alineji drugega odstavka 15. člena javni zavod Slovenska kinoteka. Predlagatelj je izbral takšno ureditev zato, ker je v skladu s tretjim odstavkom 9. člena predloga zakona javni zavod Slovenska kinoteka edina pravna oziroma fizična oseba, s katero na podlagi tega zakona inštitut obvezno sodeluje. Odločitev, s katerimi pravnimi oziroma fizičnimi osebami bo še sodeloval, je stvar bodočih odločitev organov inštituta.

K 25. členu

Na podlagi 25. člena preneha z dnem uveljavitve tega zakona veljati Zakon o Filmskem skladu Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 17/1994 in 59/2001), z vsemi pripadajočimi podzakonskimi akti ter internimi in splošnimi akti Filmskega sklada Republike Slovenije, v besedilu četrtega odstavka 43. člena Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Ur.l. RS, št. 30/2006) pa se beseda »sklada« nadomesti z besedo »inštituta«.

K 26. členu

Kljub razveljavitvi iz prejšnjega člena se ZFS smiselno uporablja do dokončnega vpisa inštituta v sodni register. Določba je namenjena v izogib pravnim prazninam. Prav tako določba drugega odstavka tega člena, po kateri se tudi drugi akti iz 25. člena predloga zakona smiselno uporabljajo do sprejetja ustreznih aktov na podlagi tega zakona, v kolikor niso v nasprotju s tem zakonom. Inštitut mora v skladu z zakonsko obvezo sprejeti splošne pogoje poslovanja najkasneje v 1 mesecu, ostale splošne ter interne akte pa najkasneje v 3 mesecih po konstituiranju uprave (direktorja).

Do sprejetja zakona, ki bo sistemsko uredil podeljevanje koncesij, se za vsa vprašanja, ki se nanašajo na podelitev koncesije smiselno uporablja zakon, ki ureja gospodarske javne službe, razen če ta zakon drugače določa. Ta določba je usklajena s predlogom Zakona o javno – zasebnem partnerstvu, po katerem se za koncesije storitev, katerih predmet je izvajanje dejavnosti v javnem interesu, izbiro koncesionarja in izvajanje koncesijskega razmerja smiselno uporabljajo pravila zakona, ki ureja gospodarske javne službe, pri čemer gre zlasti za pravila o vsebini koncesijskega akta, pridobivanju koncesionarjev, obveznih sestavinah koncesijske pogodbe in prenehanju koncesijskega razmerja. Inštitut in gospodarske družbe s koncesijo, podeljeno na podlagi 12. člena tega zakona, morajo po ustanovitvi primarno poskrbeti za realizacijo nedokončanih programov in projektov, financiranih oziroma sofinanciranih s strani Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada.

K 27. členu

Ta člen določa dan začetka obračunavanja takse iz 18. člena tega predloga zakona. Ta se začne obračunavati za storitve, opravljene v mesecu, ki sledi koledarskemu mesecu, v katerem se inštitut vpiše v sodni register, kar pomeni, da se bo dejansko začela plačevati šele v drugem mesecu, ki bo sledil koledarskemu mesecu, v katerem bo ustanovljen inštitut, in sicer za storitve, opravljene v preteklem mesecu. Predpogoj za obračunavanje in plačevanje takse je torej ustanovitev inštituta, saj bo taksa del sredstev, ki je namenjen izključno za financiranje izvajanja dejavnosti inštituta.

K 28. členu

V 28. členu sta predvidena podzakonska predpisa, ki so ju pristojni organi dolžni sprejeti zaradi izvrševanja tega zakona. Ministrstvo, pristojno za kulturo, mora najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izdati pravilnik, v katerem določi kriterije in postopek podelitve statusa prikazovalca, ki izključno prikazuje umetniška filmska avdiovizualna dela, ter vodenje evidence podeljenih statusov. Na podlagi podeljenega statusa bodo ti prikazovalci oproščeni plačevanja takse iz 18. člena predloga zakona. Ministrstvo, pristojno za finance, pa mora najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona izdati pravilnik, ki podrobneje uredi način plačevanja in obračunavanja takse, predpisati obrazce za poročanje in postopek poročanja ter določiti pogoje za elektronsko poročanje v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu.

K 29. členu

29. člen je končna določba, ki določa, da začne ta zakon veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.